

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

1139

44-8

7-13

12

2010

5
2
28

24 APR 2010

ÉCLAIRE FRANÇAIS

ET

LIVRE DE LECTURE PRI- MAIRE,

accompagné

DE DIFFÉRENTS EXERCICES PRATIQUES,

à l'usage

DES ÉCOLES ARMÉNIENNES.

71
81

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ

ԱՅՐԵՆԱՐԱՆ

ou

ՍԿՂԵՆԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՅԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳԻՐԷ,

ԱՅԼԵՒ ԱՅԼ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՎ:

Հայ դպրատունների համար:

ԹԻՖԼԻՉ

1865.

Մանուկ
Մ

44-8

7-13

ՔՐԱՆՍԵՐԸ

Ֆրանսերէն լեզուի ուսումը այնպէս տարածուած է մեզանում, որ կարծենք թէ աւելորդ չպիտի համարուի զրբոյկիս հրատարակութիւնը, մանաւանդ որ այս լեզուն սովորելու յարմար գրքերի պակասութիւնը քանի դնում՝ աւելի ու աւելի զգւում է: Ամէն մարդ կըխոստովանի, որմեր ազգային դպրոցներում մինչև այժմ գործ դրուած ձեռնարկները այս լեզուի դաստիարակութեան մէջ, չենք ասում թերի ու անկատար, բայց բոլորովին անյարմար են, որովհետև նրանք կամ ուղղակի ֆրանսիացոց, եւ կամ օտարաղղիների համար գրուած են: Առաջինների անյարմարութիւնը ոչինչ ապացուցութեան կարօտ չէ. իսկ երկրորդները միայն այն ժամանակ կարող են օգտակար լինել, եթէ հայ աշակերտը բաւական լաւ է իմանում այն օտար լեզուն, որի օգնութիւնով պէտք է սովորի ֆրանսերէն: Մի այնպիսի դասական գիրք, որով հայ պատանիները հայերէն լեզուի միջնորդութիւնով կարող լինէին ֆրանսերէնը սովորել, պէտք է ասել, մինչև այժմ չկայ մեզանում: Այս պակասութիւնը ըստ մասին լրացնելու համար՝ հրատարակուած ենք ահա ներկայ գրքոյկը. «*Կարճ ֆրանսերէն*» ասում ենք, որովհետև մերնպատակը առ այժմ ուրիշ ոչինչ չէ, բայց եթէ մի սկզբնական ձեռնարկ տալ հայ մանուկների ձեռքը, որով կարող լինին նրանք կարճ միջոցում ֆրանսերէն անսխալ կարգալ, քիչ շատ հասկանալ եւ մինչև անգամ թեթեւ խօսակցութեան մէջ վարժուիլ: Ժամանակը եւ փորձը ցոյց կըտան թէ մինչև որ աստիճան հասանք մեր նպատակին, միայն այս տեղ կամենում ենք երկու խօսքով ցոյց տալ մեր բռնած ընթացքը. ընթերցողը կը տեսնէ թէ ոչինչ չենք խնայել մեր աշխատութեան գործնական ուղղութիւն տալու, որ ամենայն դասական գրքի առաջին ու զգալիորէն յատկութիւնն է համարուած:

1183-27

Ժ

Բ

Նախ՝ այրուբննի տառերից յետոյ, առանց երկտր բարանջ վանկեր շարեցնելու, որ ձանձրութիւնից աւելի զչինչ օգուտ չունին, խոյն ընթերցանութեան կանոնները զրինքս որովհետեւ փորձով զիտենք, որ եթէ աշակերտը հայերէն կարգալ իմանում է, զիրին կերպով կարող է ֆրանսերէն տառերը ու վանկերը կասել: Եւ որովհետեւ կարգալը այն ժամանակ աւելի օգտաւէտ է լինում, երբ նրա հետ զրեւն էլ է միանում, այս պատճառով ուսուցիչը խրաքանչիւր նոր դաս տալիս՝ պահանջում է աշակերտներուց որ յաջորդ դասին տետրակի մէջ օրինակեն տուած դասը: Նոյն բանը պէտք է անել բոլոր դասատուութեան ընթացքում: Այս նպատակով այրուբննի կարգում զրինք զլուի եւ մանր ձեռագիր տառերը:

Բ. Ընթերցանութեան կանոնները աւարտելուց յետոյ, հարկ համարեցինք նոյն կանոնների վրայ առանձին կրթութիւններ գնել, պարզ եւ զիրին խօսքեր կազմելով այն բառերով, որոնք ընթերցանութեան այս կամ այն կանոնին են վերաբերում: Մի եւ նոյն ժամանակ՝ այս կրթութիւնների հետ բերանացի կրթութիւններ էլ զրինք, որ իր տեղը նշանակեցինք թէ ինչ ձևով պէտք լինին:

Գ. Յետոյ զալիս են ընթերցանութեան թեթեւ հատուածներ խօսակցութեան ձևով եւ հայերէն թարգմանութիւնով: Իւրաքանչիւր հատուածից յետոյ նշանակած էական AVOIR եւ Etre արայերի ժամանակներով եւ առանձին բառերով փոփոխակի ֆրանսերէն ու հայերէն խօսքեր է կազմում ուսուցիչը եւ աշակերտներին առաջարկում մէկ լեզուից միւսը թարգմանելու:

Դ. Յուստով թէ այսքան կրթութիւնները բաւական կըլինին աշակերտների զրավարժութեանը համար, այսուհետեւ աւելի զործնական կրթութիւնների վրայ ուշադրութիւն դարձրինք: Աս նպատակով ընտրեցինք մի քանի կարճ ու թեթեւ հատուածներ, որոնց վրայ սցիւսայ կրթութիւններ պէտք է անել տայ ուսուցիչը աշակերտներին յետագայ կարգով նախ ֆրանսերէն բնագիրը զրինք, որ կարող է անդիր անել տայ աշակերտներին, նրանց լեզուն բոլորովին կտրելու համար: Բ. հայերէն սրձակ թարգմանութիւնը Գ, առան-

ձին ցանկ բնագրի մէջ գտնուած բառերի, Գ. խօսակցութիւնն
 նոյնպէս բնագրի մէջ գտնուած բառերով: Ե. առանձին
 ֆրանսերէն խօսքեր դարձեալ բնագրի բառերով հայերէն
 թարգմանելու համար:

Ե. Այս կրթութիւններից յետոյ զրինք մի քանի մասեր
 պատմութիւններ հայերէն թարգմանելու համար, աշակերտի
 անձանօթ բառերը իւրաքանչիւր հատուածի տակ նշանակելով:

Ձ. Վերջսպէս աւելորդ չհամարեցինք էական եւ չորս կա-
 նոնաւոր բայերի խորնարմանց ամբողջ պատկերը դնել: Սրանց
 օգնութիւնով եւ սրանց վրայ ուսուցիչը կարող է ուրիշ կա-
 նոնաւոր բայեր խոնարհել տալ աշակերտներին:

Յուսալով թէ բարեսէր ուսուցիչները օիրով կընդունին այս
 մեր առաջարկած ձեւնարկը, խնդրում ենք միանդամայն զանց
 չսնեն հաղորդելու մեղ զրքոյկիս մէջ գտած պակասութիւն-
 ները, որ երկրորդ տպագրութեան ժամանակ աւելին դուրս
 թողնենք եւ պակասը լրացնենք, եթէ միայն այս մեր փոք-
 րիկ աշխատութիւնը երկրորդ անգամ լոյս տեսնելու արժանի
 կըլինի:

Ա. Պալատեանց

ДОЗВОЛЕНО ЦЕНЗУРОЮ.

15 августа, 1865 года. Тифлисъ.

ИЗДАТЕЛЬСТВО ТИФЛИСКОГО УНИВЕРСИТЕТА:

LETTRES DE L'ALPHABET

Ա Յ Բ Ո Ի Բ Ե Ն Բ

A	B	C	D	E	F	G
ա	բ	ւ	դ	է	ֆ	գ
H	I	J	K	L	M	N
հ	ի	յ	կ	լ	մ	ն
O	P	Q	R	S	T	U
օ	պ	զ	ր	ս	տ	ւ*
V	W	X	Y	Z		
վ	ՎՎ	ք	Ի	չ		

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll
 Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww
 Xx Yy Zz.

*Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg
 Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn
 Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu
 Vv Ww Xx Yy Zz*

Հնչվում է ինչպես ի- երկու բաղաձայնի մեջ, որո՞ւ բիւր.

Voyelles
ՉԱՅՆԱԻՈՐ ԳՐԵՐ

a, e, i, y, o, u.

Consonnes
ԲԱՂԱՉԱՅՆ ԳՐԵՐ

b, p, d, t, s, c, k, q, l, h, g, j, v, w,
f, n, m, r, x, z.

ACCENTS

ԱՌՈՒԳԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆՇԱՆՆԵՐ

Ֆրանսերէն լեզվում երեք առողանութեան նշան կայ
և սրանք են.

(') accent aigu—*շեշտ*

(˘) accent grave—*բութ*

(^) accent circonflexe—*երկար*

Շեշտը ձայնաւորներից e-ի վրայ է միայն դրվում. այն
ժամանակ ՛ տառը հայերէն ե-ի ու ե-ի մէջ տեղի հընչ-
մունքն է ստանում. ինչպէս porté=պօրտէ:

dé	մատնոց	pré	կանանչ տափ
blé	ցորեն	doré	ոսկեգօծ
bonté	բարութիւն	vérité	ճշմարտութիւն
été	ամառ	sérénité	պարզութիւն

Բութը a, e, u, ձայնաւորների վրայ է դրվում, և այն
 մտմանակ ը պարզ է է հնչվում: նայեալէս à և ù բայ
 ևն արտաբերվում.

père	հայր	fidèle	հաւատարիմ
mère	մայր	lièvre	նապաստակ
frère	եղբայր	fièvre	ջերմ
déjà	արդէն	lumière	լոյս

Երկարը բոլոր ձայնաւորների վրայ է դրվում անխը-
 տիր, որ չեղանկով ու երկար հնչելու է, իբր թէ կըր-
 կին լինէին, զորօրինակ âme, երբ իբրև աս:

tête	գլուխ	prêtre	քահանայ
fête	տօն	impôt	հարկ տուրք
île	կղզի	rêve	երազ
flûte	շվի սրինգ	être	լինել
pâtre	հովիւ	fenêtre	պատուհան

Եթէ e ասուը բառերի վերջը գտնուի ու վրան ասու-
 գանութեան նշաններից մինը չունենայ՝ ամենեին չի
 արտաբերվում, էստուր համար էլ անձայն (muet) է
 ասվում. միայն միավանկ բառերի վերջը հայերէն կէս
 ը-ի պէս է հնչվում, ինչպէս,

je	ես	table	սեղան
me	ինձ	somme	գումար
te	քեզ	famine	սով
une	լուսին	farine	պիւր

porte	դուռ	fortune	բաղդ
utile	օգտակար	malade	հիւանդ

Այսպէս էլ եթէ բառի միջի որ ե իցէ վանկը անձայն e-ով վերջանայ, գրեթէ ամենեկն չի հնչւում. իսկ եթէ e վանկի մէջ լինի, é-ի պէս է արտաբերւում. երկուսիցն էլ մի մի օրինակ. bordera = բօրորա, verve = վերլէ:

semi	կէս	avertir	խնայ անել
vertu	առաքինութի	nouvelle	նոր լուր
perle	մարգրիտ	permettre	հրաման տալ
fermé	փակ, կողպած	il parlera	նա կը խօսի
revenu	եկամուտ	il viendra	նա կը գայ
perle	կորուստ	il fermera	նա կը կողպի

COMBINAISON DES VOYELLES. ՄԻԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ ՉԱՅՆԱԻՈՐՆԵՐԻ

Ֆրանսերէնումը պատահում է որ երկու կամ երեք ձայնաւոր տառ միասին իբրև մի տառ են արտասանւում. ինչպէս ai կարդացւում է ե. զորօրինակ aide — էդ: իսկ եթէ ai ձայնաւորներից յետոյ 1 բաղաձայնը լինի, այն ժամանակ ai տառերը իրանց բնական հնչումն են ըստանում. ինչպէս bétail = բէտայլ:

aîné	անդրանիկ	fontaine	աղբիւր
travail	աշխատութի	une caille	լըր
laine	բուրդ	de la volaille	հաւեղէն

faire	անել, շինել	faible	սկար
paille	յարդ	vailant	քաջասիրտ

Այսպէս էլ *ei* կարդացվում է ե. ինչպէս *teinte* = տէնտ. իսկ *եթէ* *ei* տառերից յետոյ 1 բաղաձայնը լինի, երկբարբառի պէս է հնչվում եյ կամ եյս զորօրինակ *pareil* = պարէյլ :

peine	նեղութիւն	abeille	մեղու
veine	երակ	sommeil	քուն
soleil	արեգակ	pleine	լէքք
reine	թագուհի	orteil	մատ (ոտքի)
oreille	ականջ	feinte	սրամտութիւն
treize	տասներեք	baleine	բալենա (ձուկ)

au }
eau }^o

veau	չորթ	épaule	ուս
autre	ուրիշ	flambeau	ջահ
pauvre	աղքատ	toreau	ցուլ
tombeau	ղերեզման	troupeau	հօտ, (սիւրբիւ)
aurore	արշալոյս	rideau	վարադոյր

eu }
œu }^{էօ}

peu	սակաւ	Europe	Եւրոպա
feu	կրակ	fleur	ծաղիկ

vœu	փափաղ	œuf	ձու
beurre	կարագ եղ	fureur	կատաղուի
sœur	քոյր	peuple	Ժողովուրդ
veuve	այրի կին	oeuvre	գործ

ou = ու

jour	օր	four	փուռ, Թոնիր
double	կրկին	poutre	գերան
louange	դովասանք	souffle	շունչ
nouveau	նոր	soumission	հպատակուի
douleur	ցաւ, կակիծ	nourriture	սնունդ

oi = ուա

la foi	հաւատ	devoir	սարսաւորուի
le roi	Թագաւոր	poitrine	կուրծք, (դօշ)
la joie	ուրախուի	mémoire	յիշողութիւն
poire	տանձ	moineau	ճնճղուկ, (չիտ)

Կ տառը սովորաբար ի-է կարգացվում. իսկ երբ a, o, u ձայնաւորներն հետ լինի, երկու ի-ի ձայն է հանում. ինչպէս appuyé, երբ appuié.

moyen	միջոց	syllabe	փանկ
rayon	ճառագայթ	il s'enfuya	նա փախաւ
style	ոճ	paysan	գեղացի
royaume	Թագաւորուի	anonyme	անանուն

Ինչպէս անտանք ai, au, oi, ou, եայլն միասին կարգաց-
վում են ե, օ, աւ, աւ, օ կայլն. իսկ երբ այս ձայնաւոր-
ներին մէկի վրայ երկու կէտ դրուի, էն ժամանակ խրա-
քանչիւր ձայնաւորը առանձին է արտաբերվում այսպէս

aï, oï, oë.
-ի -օ -օ-

Saül	Սաւուղ	haïr	ատել
naïf	պարզամիտ	Noël	Ծնունդ Քսի
Moïse	Մովսէս	aïeul	պապ
païen	Հեթանոս	Sinaï	Սինա լեռը

VOYELLES NASALES ՌԵԳՍՅԻՆ ՁԱՅՆԱԻՈՐՆԵՐ

Ձայնաւորները m ե n բաղաձայնների հետ միանալիս՝
զանազան կերպով են արտաբերվում. և այն ժամանակ
այս երկու բաղաձայնները թթումն են հնչվում, կնդուր
համար էլ անհայտ (nasales) են ասվում:

am, an } ան
em, en }

lante	Հորաքոյր	empereur	կայսր
	կամ մօրաքոյր	emprunter	փոխ առնել
tente	վրան (չաղր)	prendre	վեր առնել

empire	կայսերութի	entêté	յամառ
entendre	լսել	temporel	աշխարհային
maman	մայր	tromperie	խաբէութիւն
jambe	սրունդ	enflure	ուռէցք
fendre	ճեղքել	mentir	սուտ խօսել

Բայց երբեմն en իրա բնական հնչումն է պահում, մանաւանդ բառերի վերջը և աւելի միավանկների մէջ. զորօրինակ le sien, կարգաւ լը սիէն.

bien	լաւ	soutien	նեցուկ
rien	ոչինչ	arménien	հայ
le mien	իմը	georgien	վրացի
le lien	կապ	Turenne	Տիւրէն (ղօ- րավար)

im }
in } էն

la fin	վերջ	injure	նախատինք
le vin	գինի	impair	անդոյգ, հատ
impie	ամբարիշտ	serin	դեղձանիկ
demain	էգուց	peintre	պատկերահան
impérial	կայսերական	impuni	անպատիժ

un }
um } էօն

à jeun	ծով	emprunté	փոխ առած
--------	-----	----------	----------

lundi երկուշաբթի parfum (*) անուշ հոտ

Իսկ եթէ ձայնաւորներից յետոյ m և n տառերը կրրկնուին, կամ եթէ ձայնաւորները առանձին վանկ կազմեն, այն ժամանակ n և m բարդաձայնները* իրանց բնական հնչումն են ստանում. ինչպէս imm, omm, enn ձայները կարդացվում են էմ, օմ, էն կային: Այսպէս էլ u-na-ni-me կարդացվում է խնանիւմ, ba—na—ne բանան, կայն:

manne	մանանայ	ennemi	թշնամի
anneau	մատանի	tonnerre	որոտում
tonneau	տակառ	momie	մոմիա
bannir	աքսորել	frémir	դողալ
amitié	բարեկամութիւն	vanité	ունայնութիւն
immortel	անմահ	ministre	մինիստր
limite	սահման	minute	րոպէ
samedi	շաբաթ (օր)	sinistre	ձախող

PRONONCIATION
DES CONSONNES

ԲԱՂԱԶԱՅՆՆԵՐԻ
ՀՆՉՈՒՄԸ

c տառը e, i և y ձայնաւորներից առաջ իրա բնական հնչումն է պահում, ինչպէս ceci = սըսի: Իսկ երբ c ից

*) Մի քանի բառ կայ որոնց մէջ um կարդացում է օմ. ինչպէս album, minimum, maximum.

յետոյ a, o, u ձայնաւորները կամ մի բաղաձայն տառ լինի, հայերէն չի պէս է հնչւում. զորօրինակ coucou = կուկու, nocturne = նոկտիւրն:

célèbre	երևելի	rancune	քէն
douceur	քաղցրութիւն	docile	հլու, հեղ.
cruauté	անգթութիւն	civile	քաղաքական
corporel	մարմնաւոր	accomplir	կատարել
cendre	մոխիր	difficile	դժուար
cygne	կարապ	cécité	կուրութիւն
medecin	բժիշկ	coeur	սիրտ
cymbale	ծնծղայ	créature	արարած

a, o, u ձայնաւորներից առաջ c իրա բնական հնչումն է ստանում, երբ տակին cédille անած նշանը ունենայ. ինչպէս plaça, երբ սլլասա:

la leçon	դաս	il apecut	նա նշմարեց
la rançon	տուգանք	le limaçon	խղունջ
le soupçon	կասկած	il annonça	նա խմաց արաւ
la façade	ճակատ (շէնքի)	il força	նա ստիպեց
le maçon	գալատոս	le hameçon	կարթ

g տառը e, i եւ y ձայնաւորներից առաջ իրա բնական հնչումն է պահում. ինչպէս genou, agir, կարգանք. եւ իսկ a, o, u ձայնաւորներից կամ մի բաղաձայնից առաջ որ դանուի՝ հայերէն չի պէս է ար-

տաբերվում. ինչպէս Grégoire, galon, ԻՐԻՐ՝ գուէզու-
ան, գալօն:

rouge	կարմիր	ambigu	երկդիմի (խօսք)
le courage	քաջութիւն	gymnase	գիմնասօղան
la girafe	ընձուղտ	un gîte	բնակութիւն
la gloire	փառք	gémir	հեծել
le naufrage	նաւաբեկութիւն	la plage	ծովեզերք
du fromage	սպանիր	un singe	կապիկ
un golfe	ծոց (ծովու)	un signe	նշան
une goutte	կաթիլ	un ange	հրեշտակ

a, o, u ձայնաւորներից առաջ էլ կարող է ՚ կարգաց-
ուիլ, երբ ց-ի ու վերևի տառերի մէջ e ձայնաւորը
գրուի. ինչպէս il gagea, badigeon բառերը ԻՐԻՐ՝ իլ
գաժա, բաղիժօն: Ընդհակառակն՝ եթէ e և i ձայնա-
ւորների և ց-ի մէջ u տառը գրուի, այն ժամանակ ց
կարգացում է ինչպէս ք, բայց u ամենևին չէ արտա-
բերվում, զորօրինակ astrologue = աստրօլօգ:

un geai	կաչաղակ	Georges	Գէորգ
un pigeon	աղաւնի	un orgue	երգեհոն
la langue	լեզու	une guitare	գիտառ (թար)
le geolier	բանտապահ	rougeole	ծաղիկ (հիւ.)
la guerre	պատերազմ	la gorge	կոկորդ, բօղակ
orgueil	հպարտութիւն	guider	առաջնորդել
a longueur	երկարութիւն	rougeâtre	կարմրագոյն

a gageure *զբաւ* la fatigue *յողնութիւն*

Վերեր տեսանք որ բաղաձայններից առաջ ց կարգացվում է հ միայն ու սառի հետ որ լինի ամենևին չէ հնչվում, հասլա մի քաղցրութիւն է տալի այս վերջի բաղաձայնին • զորօրինակ mignon կարդացվում է մինեօն:

la vigne	որթ (խաղողի)	digne	արժանի
le règne	թագաւորութիւն	ignoble	անարգ
un peigne	սանդր	la montagne	լեռ, սար
un agneau	գառն	signature	ստորագրութիւն

h տառը երբեմն արտաբերվում է հայերէն հ-ի պէս, երբեմն էլ ամենևին չէ հնչվում էստուր համար առաջինը ասվում է aspiré, այսինքն հնչող, իսկ երկրորդը muet—հնչող: Ինչպէս héros կարդացվում է հէրօ, իսկ hôtel—օտէլ:

la haine	ատելութիւն	hiver	ձմեռ
la hache	կացին	le * hibou	բու
* herbe (1)	կանանչ	haleine	շունչ
le bonheur	երջանկութիւն	humanité	մարդկութիւն
le malheur	անբաղտութիւն	la * hauteur	բարձրութիւն
la * honte	ամօթ	habitude	սովորութիւն
le * hameau	փոքրիկ գեղ	* harangue	ճառ, խօսք

1) Առողանիչ բառերում h տառը չէ կարդացվում:

Յրանսերէնում երբեմն երկու բաղաձայն միասին՝
մէկ ձայն են ունենում, ինչպէս ch կարդացվում է հա-
յերէն շի պէս, դորօրինակ château = շատո : Երբեմն
էլ +ի պէս է արտաբերվում. ինչպէս orchestre = օր-
քեսար :

le cheval	ձի	riche	Հարուստ
un cheveu	մազ	un*chrétien	քրիստոնեայ
*choléra (1)	քօլերա	chercher	պորտել
le chemin	ճանապարհ	le chêne	կաղնի (ճառ)
la chaine	շղթայ	une chanson	երգ, խաղ
*chœur	երգիչների խումբ	le *Christ	Քրիստոս

ph = ֆ

Pharaon	Փարաւոն	prophète	մարգարէ
éphémère	առօրեայ	zéphyr	զեփիւռ
pharisien	փարիսեցի	nymphé	յաւերժահարս
physiome- mie	կերպարանք	philosophe	փիլիսոփայ

th = թ

du thé	չայ	Parthe	Պարթև
théâtre	թատրոն	orthographe	ուղղագրութի
arithmétique	թուաբանութի	labyrinthe	լաբիրինթոս

1) Ատղանիշ բառերում h արտաբերվում է +: Առ հասարակ
լատիներէնից առաջ եկած բառերում ch կարդացվում է շ,
իսկ յունարէնից առաջ եկած խօսքերում +:

rh = a

du rhum	ռօւմ	rhume	հարբուխ
rhéteur	հռետոր	rhinocéros	ռնդեղջիւր

s տառի սովորական հնչումն է «, միայն եթէ երկու ձայնաւոր տառի մէջ գտնուի, հայերէն շի պէս է կարդացվում. ինչպէս poison (թոյն) արտաբերվում է «-ու-չն: Իսկ եթէ երկու ձայնաւորի մէջ պէտք լինի « կարդալ, այն ժամանակ s տառը կրկնվում է. ինչպէս poisson (ձուկ) հնչվում է «-ու-չն, Միւս բոլոր դիպուածներում s իրա բնական հնչումն է պահում:

la maison	տուն	lisible	լնթռնլ
la moisson	հունձք	le visage	երես
souvenir	յիշատակ	une rose	վարդ
une église	եկեղեցի	une rosse	անախտան ձի
un chasseur	որսորդ	la boisson	խմելիք
la bourse	քրակ	la saison	եղանակ(տարվ)
la justice	արդարութի	sottise	յիմարութիւն

t-ի բուն հնչումն է «. իսկ եթէ t-ից յետոյ io, ia, ie երկբարբառ ձայնաւորները լինին, սովորաբար « է արտաբերվում:

une nation	ազգ	égyptien	եգիպտացի
vénitien	վենետկեցի	essentiel	իսկական
ambition	փառասիրութի	initial	սկզբնազիր

partial	կողմնասէր	patience	համբերութի
attention	ուշադրութիւն	perfection	կատարելագործութիւն

Միայն եթէ է-ից յետոյ շեշտած e լինի (é), կամ որ և իցէ բաղաձայն, և կամ է-ից առաջ s, x տառերը լինին, այն ժամանակ է իրա սեպհական հնչումն է ստանում, ինչպէս moitié, mixtion բառերը արտաբերվում են հասարիկ, Բոսորի՞ն:

la pitié	զթութիւն	huitième	ութերորդ
une question	հարցմունք	matinal	առաւօտեան
entretien	դարման	bastion	պարիսպ
digestion	մարտողութի	matière	նիւթ

qu տառերը միասին սովորաբար +-ի ու է-ի մէջ անդի ձայնն են հանում, ինչպէս quel—էն:

quantité	քանակութի	risque	վտանգ
qualité	յատկութիւն	quenouille	րոք
querelle	կռիւ, վէճ	quotidien	ամէնօրեայ

x տառը այլ և այլ հնչում ունի. մի քանի բառերի մէջ կարդացվում է իբրև x. ինչպէս Xénophon—Քսենոֆոն:

axe	առանցք	extérieur	արտաքին
phénix	փիւնիկ	extravagant	այլանդակ

dextérité *աջողակուլի* explication բացատրուլի

իբրև ք

exemple *օրինակ* exiler *արտաքսել*

examen *քննութիւն* existence *գոյութիւն*

exorde *խրատոյս* exagération *չափազանցուլի*

իբրև շ

le deuxième *երկրորդ* le sixième *վեցերորդ*

իբրև ւ

dix *տասը* soixante *վաթսուն*

six *վեց* Bruxelles *Բրիւքսէլ*

Բաղաձայնները բառերի վերջը սովորաբար չեն արտաբերուում:

bas *ցած* assez *բաւական*

pas *քայլ* le fusil *թվանդ*

long *երկար* le baril *փոքր կարաս*

le sang *արիւն* les cheveux *մազեր*

le nez *քիթ* du chocolat *շոքոլատ*

la voix *ձայն* un tapis *գորգ, խալիչայ*

blanc *սպիտակ* le berger *հովիւ*

blond *շեկ* demander *հարցնել*

plomb *կապար* boulanger *հաց թխող*

Այս կանոնից խոստորում են e, f, l, n բաղաձայն-
ները, որոնք զրեթէ միշտ արտաբերվում են բառերի
վերջը :

le lac	լիճ	chétif	խեղճ
un duc	դուքս	canif	պրչահատ
la soif	ծարաւ	trietrac	նարդի
le péril	վտանգ	un auteur	հեղինակ
un soupir	հառաչանք	un hôpital	հիւանդանոց
le public	հասարակութիւն	le général	գեներալ

Պատահում է որ երկու բաղաձայն բառի վերջը չեն
կարդացվում . իսկ բայերի վերջաւորութեան մէջ ent
չէ արտաբերվում, ինչպէս ils parlent—էւ ՚ուէ :

le temps

la faux

le poids

le corps

le pouls

un legs

un goth

exemps

promps

instinct

ils finissent

ils donnent

Ժամանակ

մանդաղ

բեռն

մարմին

դամար

Ժառանգութիւն

գոթացի

ազատ

շուտ

բնական ազդեցութիւն

նրանք վերջացնում են

նրանք տալիս են

ils parlaient նրանք խօսում էին
ils achèteraient նրանք կը գնէին

Մի քանի բառեր կան, որոնք անկանոն ընթերցմունք ունին, գլխաւորները սրանք են.

le fils	խորտ	(լը Ֆիս)	որդի
un paon	»	(էօն պան)	սիրամարդ
Caen	»	(կան)	Քամ
un taon	»	(էօն տօն)	գորեխ
la Saône	»	(լա Սօն)	Սոն (գետ)
Août	»	(ու)	Օգոստոս (ամիս)
second	»	(սրդօն)	երկրորդ
oignon	»	(օնեօն)	սոխ
monsieur	»	(մէօսիէօ)	պարոն

Եթէ մի բառ ձայնաւոր տառով կամ անձայն հ-ով սկսի ու իրանից առաջ եղած բառը բաղաձայնով կամ անձայն օ-ով վերջանայ, այն բաղաձայնը կամ օ-ից առաջ եղածը, հետեւալ բառի վրայ խփուելով է հընչվում այսպէս.

un bon enfant	խորտ (un bo nenfant)	բարի երեխայ
un grand homme	(un gran thomme)	մեծ մարդ
de faux amis	(de fau zamis)	սուտ բարեկամք
son habit	(so nhabit)	իրա շորը
doux espoir	(dou zespoir)	քաղցր յոյս

vif amour	(vi famour)	սաստիկ սէր
de beaux arbres	(beau zarbres)	զեղեցիկ ծառեր
mon oiseau	(mo noiseau)	իմ թռչունը
il vient aussi	(il vien taussi)	նա էլ գալիս է
de temps en temps	(de temp zen temps)	ժամանակ առ ժամանակ
diligent écolier	(diligen técolier)	ջանասէր աշակերտ
chanter à table	(chanté ra table)	սեղանի վրայ երգել
parler avec force	(parlé ravec force)	ուժով [սուղիչ
parlez avec douceur	(parlé zavec douceur)	քաղցրութեամբ [սուեցեք

Եթէ մի բառ ձայնաւոր տառով կամ անձայն հ-ով սկսի ու իրանից առաջ le, la, je, me, te, se, ce, si, que, de, ne բառերից մինը լինի, նախադաս բառի ձայնաւորը ջնջւում և միայն ապաթարցով կամ ստորակէտով (apostrophe) է բաժանւում յետադաս բառից. այսպէս գրւում ու արտաբերւում է

l'aigle	†-†-†-† (le aigle)	արծիւ
l'âme	„ (la âme)	հոգի
j'aime	(je aime)	ես սիրում եմ

je n'aime pas	(je ne aime pas)	ես չեմ սիրում
l'autre	(le autre)	քարայր, մաղարա
l'honneur	(le honneur)	պատիւ
je t'invite	(je te invite)	ես քեզ հրաւիրում եմ
tu m'amuses	(tu me amuses)	դու ինձ զուարճացնում ես
il s'ennuye	(il se ennuye)	նա ձանձրանում է
l'humanité	(la humanite)	մարդկութիւն
c'est la vérité	(ce est la vérité)	էս է ճշմարտութիւնը
s'il l'envoie	(si il le envoie)	եթէ նրան ուղարկէ
quelqu' un m'a dit	(quelque un me a dit)	մինն ասաց ինձ
quelqu 'autre l'as-	(quelque autre le	մի ուրիշն է
sure,	(assure)	հաստատում է
jusqu'ici	(jusque ici)	մինչև այստեղ
puisqu'il l'avaitvu	(puisque il le a-	որովհետև տես
	vait vu)	սեղ էր նրան
quoiqu'elle dise	(quoique elle dise)	եթէև նա ասում է

Handwritten text at the top of the page, partially obscured and difficult to decipher.

Handwritten text below the top line, possibly a library or collection number.

12345

EXERCICES SUR LES RÈGLES PRÉCÉDENTES.

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆՔ ՆԱԽԸՆԹԱՑ ԿԱՆՈՆՆԵՐԻ ՎՐԱՅ:

EXERCICES SUR LES ACCENTS

Mon père est à la maison. Ma mère est plus âgée que la vôtre. Mon frère aîné est à l'école. Ces deux élèves sont très appliqués. Il a trouvé sa règle. Voilà ton étui. Où est le nôtre? Ces pêches sont déjà mûres. L'année passée il a été à Pétersbourg. Je suis arrivé plus tôt que lui. Il a tué trois lièvres. J'ai travaillé toute la journée et toute la soirée. Le maître a blâmé toute la classe. Pour quoi vous êtes-vous fâchés? Après-demain nous irons au théâtre. Hier c'était ma fête. Après s'être fâché. L'été passé. Etes vous préparé à répondre? La maison se bâtit à présent. Dépêchez-vous! Arrêtez!

Իմ հայրը տանն է: Իմ մայրը աւելի տարեց է քան թէ ձերը: Իմ մեծ եղբայրը վարժատանն է:

Այս երկու աշակերտները շատ ուշադիր են : Նա
 դտելէ իր քանոնը : Ահա քո զրչամանը : Ո՞րտեղ
 է մերը : Այս գեղձերը արդէն հասած են : Ան-
 ցեալ տարի նա գնացել էր Պետերբուրգ : Ես հա-
 սել եմ իրանից առաջ : Նա սպանել է երեք նա-
 պաստակ : Ես աշխատել եմ բոլոր օրը և բոլոր
 իրիկունը : Ուսուցիչը հանդիմանել է բոլոր դասա-
 տանը : Ինչո՞ւ համար էք բարկացել : Եզուց չէ
 էլ օր մենք կը գնանք թատրոն : Երէկ իմ տօնն
 էր : Բարկանալուց յետոյ : Անցեալ ամառ : Պատ-
 րանս էք պատասխանելու : Տունը շինվում է այժմ :
 Շտապեցէ՛ք : Կանգնեցէ՛ք :

(ԾԱՆՅԹ. Սրանից յետոյ իւրաքանչիւր կարդալու հատ-
 ուածների հետ թեթև կրթութիւններ պէտք է դնենք,
 որ ուսուցիչը դասատան ժամանակ աշակերտների հետ
 պիտի անէ : Այսինքն թո՞ւական անուններից ուսուցիչը
 համարում է ֆրանսերէն 1-ից մինչև 10 կամ 20 այն-
 քան անգամ, մինչև որ աշակերտները իրա ստածը
 կարողանան անդիր կրկնել : Ուսուցիչը կարող է ա-
 շակերտների ընդունակութեանը նայելով՝ այս կըր-
 թութիւնները շատացնել կամ քիչացնել :)

Համարել 1-ից մինչև 20

EXERCICES

sur

ai, ei, au, eau, eu, œu, ou, oi, aï, oï ou
am, an, em, en, im, in, etc.

D'où veniez-vous ce matin, quand je vous ai rencontré? Le soleil venait de se coucher, quand nous arrivâmes au pied de la colline. Fait-il beau ce matin? Oui, mais il fait encore un peu humide. Une bouteille remplie de vin. Une carafe pleine d'eau. Achetez cette corbeille de fleurs. A Pâques on me donne des œufs rouges. Cette marchandise se vend-elle à la livre ou à l'aune? Cela se vend au poids de l'or. Allons nous promener en traîneau. Le bateau à vapeur vient d'arriver. Un travail de deux heures. Un sommeil d'un quart d'heure. Cet oiseau n'a point de plumes. Mon aïeul a l'œil malade. Héloïse est une petite fille bien naïve. Moïse et Saül n'étaient pas païens. Ce vieux soldat a une jambe de bois. Il a emprunté trois cents francs. Où est ton manteau? Ma sœur a le mien. C'est un bon citoyen. Son chapeau de paille ne vaut plus rien. La fin couronne l'œuvre.

Ո՞ր տեղից էիք գալիս այս առաւօտ, երբ ես պատահեցի ձեզ: Արեգակը դեռ նոր էր մէրը մտել, երբ մենք հասանք բլրակի ստորտը: Եղանակը լա՞ւ է: Այ՞ն բայց դեռ մէկ քիչ նամ է: Մի շէշ լեքըզինիով:

Մէկ շէշ լեքը ջրով: Առէք այս ծաղկներով լեքը
 կողովը: Զատիկին ինձ տալիս են կարմիր ձու: Այս
 ապրանքը կրուանկով (կշեռքով) է ծախվում թէ
 արշինով: Ոսկու գնով է ծախվում: Գնանք ման
 գալու սահանակով: Շողենաւը դեռ նոր է եկել:
 Երկու ժամուայ աշխատանք: Մէկ քառորդ ժամ
 ուայ քուն: Այս թռչունը փետուր չունի: Իմ
 պապի աչքը ցավում է: Լիզան փոքրիկ ու պարզ
 աղջիկ է: Մովսէս և Սաւուղ հեթանոս չէին:
 Այս ծեր զինուորը փայտի ոտով է: Նա փոխ է
 առել երեք հարիւր Փրանք: Ուր է քու վերար-
 կուն: Իմը քրոջս մօտն է: Սա լաւ քաղաքացի է:
 Նրա յարդէ գլխարկը էլ բանի պէտք չէ գալ:
 Ամէն բանի վերջն է գովելի:

Համարել 20-ից մինչև 60

EXERCICES

sur

ce, ci, ca, co, cu, ça, ço, çu,

ge, gi, ga, go, gu, gea, geo, geu, gue, gui.

Ma leçon est facile, mais celle de mon camarade
 est difficile. Pour qui sont ces gâteaux? Celui-ci
 pour moi, celui-là pour mon collègue. J'ai aperçu

un limaçon dans le jardin. Je gage cinq francs qu'il perdra son canif. Georges est un enfant gâte. Ce garçon est docile et laborieux. Le vigneron est dans la vigne. Ce golfe a vingt lieues de longueur sur huit de largeur. La façade de cette maison est magnifique. Le rouge — gorge est un joli petit oiseau. Ayez du courage ! Quel orgueil ! La langue arménienne n'est pas difficile. Je commence à comprendre le français. Change ta plume d'acier contre ma plume d'oie. J'ai reçu une lettre sans aucune signature. Tes ongles sont aigus. Quel est l'arbre dont on mange l'écorce ? C'est à Christoph Colomb que nous devons la découverte de l'Amérique. Croyez-vous qu'on nous aperçoive ? Il a eu un bon témoignage. C'est un pédagogue célèbre. Je vous accompagnerai, de crainte que vous ne vous égariez.

Իմ դասը հեշտ է, բայց իմ ընկերոջ դասը դժուար է: Ո՞ւմ համար են այս կարկանդակները: Այս իմ համար է, իսկ այն՝ իմ ընկերոջ համար: Ես տեսայ մի խղունջ պարտեզում: Ես գրաւ եմ գայլի հինգ մանեթ, որ նա իր գրչահատը կը կորցնէ: Քէորգը երես — առած երեխայ է: Այս տղան հեզ ու աշխատասէր է: Այգեպանը այգիումն է: Այս ծոցը քսան մղոն երկար է և ութը մղոն լայն: Այս տան ճակատը փառաւոր է: Կարմրալանջը մի փոքրիկ ու սիրուն թռչուն է: Սիրտ առ: Ի՛նչ հպարտութիւն. Հայերէն լեզուն

դժուար չէ : Ես սկսում եմ Ֆրանսերէն հասկա-
նալ : Փոխէ՛ քու երկաթէ գրիչը իմ փետուր գրչի
հետ : Ես մի նամակ եմ ստացել առանց ստո-
րագրութեան : Քո ըղունգները սրած են : Ո՞րն է
այն ծառը որի արմատը ուտում են : Քրիստա-
փոր կողմնուսին ենք պարտական , որ Ամերիկան
գտնուեցաւ : Կարծում էք թէ մեզ կը տեսնե՞ն :
Ես լաւ վկայագիր է ստացել : Սա մի երևելի
դաստիարակ է : Ես ձեզ հետ կը գամ , (վախե-
նալով) որ չըլինի թէ մոլորուիք :

Համարել 60-ից մինչև 100:

EXERCICES

sur

qu, ch, ph, th, rh.

J'ai un chien de chasse que j'aime beaucoup. Ce
vieillard a les cheveux blancs. Je ne veux pas sor-
tir de peur de m'enrhumer. Allez chercher le photo-
graphe. Voulez-vous chanter une chanson? Chantons
en chœur. Je préfère le thé au chocolat. Jésus—Christ
est le Sauveur du monde. * Nous sommes tous chré-
tiens. J'ai préparé ma leçon d'arithmétique. Il faut
corriger les fautes d'orthographe. Prêtez-moi un

livre quelconque. Quiconque fait cela, mérite une punition. Quelqu'un frappe à la porte. Il souffle un doux zéphyr. L'orchestre est composé de bons musiciens. Le domestique s'est caché dans l'autre chambre. C'est un vrai labyrinthe. Ce chœur est composé de bons choristes. Démosthènes est le plus grand orateur de la Grèce. Socrate naquit à Athènes. Lui et son élève Platon sont les philosophes les plus célèbres de l'antiquité.

Ես մի որսի շուն ունիմ, որին շատ եմ սիրում: Այս ծեր մարդու մազերը սպիտակ են: Ես չեմ կամենում տանից դուրս գալ, որ չսլենի թէ մրսիմ: Գնացէ՛ք պտրեցէ՛ք (բերէ՛ք) Ֆոտոգրաֆին: Կամենում էք մի երգ երգել (խաղ ասել): Երգենք բոլորս միասին: Ես չայր շոկոտից աւելի եմ սիրում: Յիսուս Քրիստոս աշխարհի Փրկիչն է: Մենք բոլորս քրիստոնեայ ենք: Ես պատրաստել եմ իմ թուաբանութեան դասը: Պէտք է ուղղել ուղղադրութեան սխալները: Տուէք ինձ (փոխ) մի որ եւ իցէ գիրք: Ո՛վ որ այս բանն անում է, պատժի արժանի է: (Մարդուն մէկը դուռը խփում է: Մի բարակ քամի (զեփիւռ) է փչում: Երաժիշտների խումբը բազկացած է լաւ երաժիշտներից: Մառան թաք է կացել միւս սենեակում: Սա իսկ լարիւրինթոս է: Այս երգիչների

խումբը բաղկացած է լաւ երգիչներից : Դեմոսթե-
նէսը Յունաստանի ամէնից երևելի ճարտասանն է :
Սոկրատը ծնաւ Աթէնքում : Ինքը և իր աշա-
կերտը Պլատոն Տնութեան ամէնից հռչակաւոր
փիլիսոփաներն են :

Կրկնել բոլոր թուերը հետևեալ կարգով.

un	մէկ	seize	տասնվեց
deux	երկու	dix-sept	տասնըեօթը
trois	երեք	dix-huit	տասնըութը
quatre	չորս	dix-neuf	տասնըինը
cinq	հինգ	vingt	քսան
six	վեց	vint-un	քսանըմէկ
sept	եօթը	vingt-deux	քսաներկու
huit	ութը	vingt-trois	քսաներեք
neuf	ինը	trente	երեսուն
dix	տասը	trente-un	երեսունըմէկ
onze	տասնըմէկ	trente-deux	երեսուներկու
douze	տասներկու	quarante	քառասուն
treize	տասներեք	cinquante	լիսուն
quatorze	տասնըչորս	soixante	վաթսուն
quinze	տասնըհինգ	soixante-dix	եօթանասուն

soixante-onze	Եօթանասունըմէկ
soixante-douze etc	Եօթանասուն երկու և այլն
quatre-vingt	ութսուն
quatre-vingt-un	ութսունը մէկ
quatre-vingt-dix	իննրսուն
quatre-vingt-onze	իննրսունըմէկ
quatre-vingt-douze etc	իննրսուն երկու և այլն
cent	հարիւր
mil, mille	հազար

EXERCICES SUR LES LIAISONS.

Notre corps est mortel, mais notre âme est immortelle. Cette dame est veuve, et cependant elle élève elle-même ses enfants. Il est à présent deux heures et demie. Nous irons à l'instant nous promener un peu. Il est trop aimable pour n'être pas de la partie. On parle encore de cet accident. On dit ici qu'il avait arrêté les ennemis. Travaillez avec assez de fruit pour y réussir. Tantôt il paraissait au milieu de ses amis, tantôt au milieu de ses ennemis. Dix heures sont sonnées, mais il n'en est pas encore onze. Avez-vous ouvert la porte? Elle est assez ouverte pour que vous puissiez y entrer. Hier, on vous y attendait aussi avec vos amis. Cet un auteur qui ne peut être ni assez lu, ni assez

expliqué. Les historiens ont beaucoup écrit sur ces événements. Etes-vous allés au concert? Non, nous sommes allés au théâtre. Que ces hommes sont injustes! Ils ont acheté des effets pour quatre-vingt un roubles, et (*) ils ne veulent pas payer une partie de la somme.

Մեր մարմինը մահկանացու է, բայց մեր հոգին անմահ է: Այս կինը այրի է, բայց ինքն է մեծացնում իր որդիներանցը: Այժմ ժամը երկու և կէս է (երեքի կէս): Այս բուպէիս կը գնանք փոքր ինչ ման գալու: Նա այնքան բարի է որ մեր ընկերութեան մէջ կը մանի: Դեռ էլի խօսում են այն պատահմունքի վրայ: Այս տեղ ասում են թէ թշնամիների առաջը առել է: Լաւ աշխատէ որ այդ բանումը յաջողես: Երբեմն իր բարեկամների մէջ էր երևում, երբեմն էլ իր թշնամիների մէջ: Ժամը տասը խփել է, բայց դեռ տասնըմէկը չկայ: Դուռը բացել էք: Բաւական բաց է որ կարողանաք ներս մտնել, երէկ ձեզ էլ էին սպասում այն տեղ ձեր բարեկամների հետ: Սա այնպիսի հեղինակ է, որ որքան էլ կարդաս ու մեկնես՝ էլի բաւական չէ: Պատմաբանները շատ բան են գրել այս անցքերի վրայ: Կոնցերտ

(*) է տասը et բառի մէջ երբէք չէ մի ասորվում յաջորդ բառի հետ:

գնացել էք: Ոչ, մենք թատրոն ենք գնացել:
Ի՞նչ անիրաւ են այս մարդիկը: Նրանք ութ-
սունըմէկ մանէթի ապրանք են առել, և չեն ու-
զում գումարի մէկ մասը հատուցանել:

Սովորել շաբաթի և ամսի օրերը .

Lundi	Երկուշաբթի	Mars	Մարտ
Mardi	Երեքշաբթի	Avril	Ապրիլ
Mercredi	Չորեքշաբթի	Mai	Մայիս
Jeudi	Հինգշաբթի	Juin	Յունիս
Vendredi	Ուրբաթ	Juillet	Յուլիս
Samedi	Շաբաթ	Août	Օգոստոս
Dimanche	Կիրակի	Septembre	Սեպտեմբեր
		Octobre	Հոկտեմբեր
Janvier	Յունվար	Novembre	Նոյեմբեր
Février	Փետրվար	Décembre	Դեկտեմբեր

LECTURE ԸՆԹԵՐՅՄՈՒՆՔ

Il n'y a qu'un seul Dieu qui gouverne le ciel et la terre.

Ce Dieu récompense les bons et punit les méchants.

Le premier homme fut appelé Adam, et la première femme Eve.

L'homme a cinq sens ou cinq manières d'apercevoir ou de sentir ce qui l'environne.

Il voit avec les yeux; il entend par les oreilles; il goûte avec la langue; il flaire ou respire les odeurs avec le nez; il touche avec tout le corps et principalement avec les mains.

Մէկ Աստուած կայ միայն՝ որ կառավարում է երկինքն ու երկիրս:

Այս Աստուածը վարձատրում է բարիներին և պատժում է չարերին:

Առաջին մարդը կոչուեցաւ Ադամ, և առաջին կինը՝ Եւա:

Մարդս ունի հինգ զգայարանք կամ հինգ եղանակ տեսնելու կամ զգալու իր շորս բոլորը եղած բաները: Նա տեսնում է աչքերով, (նա) լսում է ականջներով, (նա) ճաշակում է լեզուով, (նա) հոտ է առնում կամ շնչում է հոտաւէտ բաները քթով, (նա) շոշափում է բոլոր մարմնով և գլխաւորապէս ձեռքերով:

Exercice oral Բերանացի կրթութիւն

J'ai	Ես ունիմ	J'ai eu	Ես ունեցել եմ
Tu as	Դու ունիս	Tu as eu	Դու ունեցել ես
Il a	Նա ունի	Il a eu	Նա ունեցել է

Nous avons	Մենք ունինք	N. avons eu	Մ. ունեցել ենք
Vous avez	Դուք ունիք	V. avez eu	Դ. ունեցել էք
Ils ont	Նրանք ունին	Ils ont eu	Ն. ունեցել են
Une pomme	խնձոր	La fièvre	ջերմ
Une poire	տանձ	La faim	անօթութիւն
Une cerise	կեռաս	La soif	ծարաւ
Un abricot	ճիրան	Le rhume	հարբուխ
Une pêche	դեղձ	Le mal de	դլխի ցաւ
Une orange	նարինջ	tête	
Mon frère	իմ եղբայրը	Le mal de	ատամի ցաւ
Ma sœur	իմ քոյրը	dents	

(ԹԱՆՕԹ. Էական Avoir և Etre բայերը, Քրանսերէնում օգնում են միւս բայերի ժամանակները կազմելու, ուստի շատ հարկաւոր է սկզբումը գէթ նրանց գլխաւոր ժամանակները իմանալ: Ուսուցիչը իւրաքանչիւր ընթերցանութեան դասի հետ պատուիրում է աշակերտներին բայերի նշանակած ժամանակները ու ներքերը դրուած բառերը անգիր սովորել: Յաջորդ դասին ուսուցիչը աշակերտներէի սովորած բայի ժամանակներուլ ու բառերուլ այլ և այլ խօսքեր է կազմում և առաջարկում նրանց թարգմանելու թէ Քրանսերէնից հայերէն, և թէ հայերէնից Քրանսերէն:)

J'ai une orange. Իմ եղբայրը ջերմ է ունեցել և այլն:

LES QUATRE ELEMENTS 2000 SUPP000

Les quatre éléments qui composent notre globe sont: l'air, la terre, l'eau et le feu.

Sans l'air l'homme ne peut respirer.

Sans la terre l'homme ne peut manger.

Sans eau l'homme ne peut boire.

Sans feu l'homme ne peut se chauffer.

La réunion de ces quatre éléments est donc nécessaire à l'homme pour vivre.

C'est l'air agité qui produit les vents, qui cause les orages, les tempêtes, et qui est la source de mille phénomènes qui arrivent journellement dans l'atmosphère.

C'est la terre qui produit toutes les substances végétales dont l'homme se nourrit, ainsi que les animaux qui la couvrent; c'est au fond de la terre qu'on trouve le marbre, l'argent, le fer et tous les autres métaux.

C'est dans l'eau, c'est-à-dire dans la mer, les fleuves, les rivières et les ruisseaux, qu'on pêche cette quantité prodigieuse de poissons de toutes grandeurs et de toutes grosseurs qui servent d'aliment à l'homme.

C'est le feu qui échauffe la terre, qui anime et vivifie toute la nature. C'est le feu qui nous éclaire dans les ténèbres.

Այն չորս տարրերը որից կազմվում է մեր հո-
ղագունդը՝ են. օղը, հողը, ջուրը և կրակը:

Առանց օղի մարդս կարող չէ շունչ քաշել:

Առանց հողի մարդս կարող չէ ուտել:

Առանց ջրի մարդս կարող չէ խմել:

Առանց կրակի մարդս կարող չէ տաքանալ:

Ուրեմն այս չորս տարրերի միաւորութիւնը
հարկաւոր է մարդուս ապրելու համար:

Բարձրացած օղն է որ գոյացնում է քամիներ,
պատճառում է փոթորիկներ, մրրիկներ, և աղ-
բիւր է դառնում հազար ու մէկ օդերեւոյթների,
որ պատահում են ամենայն օր օղի մէջ:

Հողը կամ երկիրն է որ տալիս է բոլոր բուսա-
կան նիւթերը՝ որով մարդս կերակրվում է, ինչ-
պէս նաև կենդանիները որ ծածկում են երկիրը.
հողի տակն են գտնում մարմարիոնր, ոսկին, ար-
ծաթը, երկաթը, և միւս բոլոր մետաղները:

Ջրի մէջ՝ այսինքն ծովի, գետերի, վտակների
և առուակների մէջ է որ բռնում են այն ահագին
բազմութիւնը ձկների, որ զանազան մեծութիւն
ունին և մարդուս սնունդ տալու են ծառայում:

Կրակն է որ տաքացնում է երկիրս, հողի և
կեանք է տալի բոլոր բնութեանը: Կրակն է որ
լոյս է տալի մեզ մթութեան մէջ:

Exercice oral		Բերանացի կրթութիւն
J'avais	Ես ունէի	J'avais eu Ես ունեցել էի
Tu avais	Դու ունէիր	Tu avais eu Դ. ունեցել էիր
Il avait	Նա ունէր	Il avait eu Ն. ունեցել էր
Nous avions	Մենք ունէինք	N. avions eu Մ. ունեցել էինք
Vous aviez	Դուք ունէիք	V. aviez eu Դ. ունեցել էիք
Ils avaient	Նրանք ունէին	I. avaient eu Ն. ունեցել էին
Le chien	շուն	Mon père Իմ հայրը
Le chat	կատու	Ma mère Իմ մայրը
Le cheval	ձի	Les parents Ծնողք ազգակի
hier	երէկ	petit փոքր
avant-hier	երէկ չէ էլ օր	grand մեծ
autrefois	Ժամանակով	De l'or ոսկի
avoir froid	մըսել	Del'argent արծաթ, փող
avoir chaud	չողել	Du cuivre պղինձ

J'avais autrefois un grand chien. Իմ քոյրը մի փոքրիկ կատու էր ունեցել, և այլն:

LES FLEURS ET LES FRUITS ԾԱՂԿՆԵՐԸ ՈՒ ՊՏՈՒՂ-ՆԵՐԸ

Les fleurs sont la parure de la terre, et l'ornement de nos demeures, qu'elles parfument de leurs odeurs agréables.

Les principales fleurs qui embellissent nos jardins et parfument l'air, sont: la rose, l'œillet, le lis, le muguet, la giroflée, la tulipe, etc.

Les arbres sont l'ornement de la terre.

Les principaux arbres qui portent des fruits propres à la nourriture de l'homme, sont: le pommier, le poirier, le pêchier, l'abricotier, le prunier, le citronnier, le noyer, etc.

Les plantes que le Ciel a semmées sur la surface de la terre, se divisent en plantes potagères et en plantes médicales.

Ծաղիկները բնութեան վայելութիւնն են և մեր բնակարանների վարդը, որոնց մէջ բուրում են իրանց ակորժեի հոտը:

Գլխաւոր ծաղիկները որ վարդարում են մեր պարտէզները և իրանց հոտը օդի մէջ բուրում են՝ սրանք են. վարդ, մեխակ, մանուշակ, շուշան, դաշտի շուշան, յամիկ, կակաչ, և այլն:

Ծառերը երկրի վարդերն են:

Գլխաւոր ծառերը որ մարդու համար սննդական պտուղներ են տալի՝ սրանք են. խնձորի ծառը կամ խնձորենին, տանձի ծառը, դեղձի ծառը, ծիրանի ծառը, սալորի ծառը, կեռասի ծառը, նարնջի ծառը, լիւնի ծառը, ընկոյզի ծառը և այլն:

Երկնքի՛ երկրիս վրայ ցանած բոյսերը բաժան-
վում են ընդեղէնների և բժշկական բոյսերի:

Exercice oral Բերանացի կրթութիւն

J'aurai	Ես կունենամ	J'aurais	Ես կունենայի
Tu auras	Դու կունենաս	Tu aurais	Դու կունենայիր
Il aura	Նա կունենայ	Il aurait	Նա կունենար
N. aurons	Մ. կունենանք	N. aurions	Մ կունենայինք
Vous aurez	Դ. կունենաք	V. auriez	Դ. կունենայիք
Ils auront	Ն. կունենան	Ils auraient	Ն. կունենային
du papier	թուղթ	mon ami	իմ բարեկամ
une plume	դրիչ	mon cama-	իմ ընկեր
un livre	գիրք	rade	
un crayon	մատիտ	les écoliers	աշակերտները
une règle	քանոն	demain	էգուց, վաղը
de l'encre	թանաք	après-de-	էգուցէ՛ էլ օր
un cahier	տետրակ	main	

Demain j'aurai un livre. Դու դրիչ կունենայիր,
հայն.

LA ROSE

Վ.Ս.Բ.Գ

(խօսուիցում թիւնն իօր և աղջկայ մէջ)

Rose. Maman, j'aurai bientôt de belles roses.—
 La mère. Comment sais-tu cela, mon enfant?—
 R. Mon joli rosier a beaucoup de boutons. Ils de-
 viennent tous les jours plus gros. Quelques uns
 commencent déjà à s'ouvrir un peu.—La M. A qui
 destines-tu la première fleur épanouie?—R. Je l'offri-
 rai à ma chère maman. Elle voudra bien la rece-
 voir de ma main.—La M. De ta main je la recev-
 rai avec bien du plaisir. Mais j'ai déjà une belle
 rose.—R. Où est-elle, maman? je ne l'ai pas en-
 core vue.—La M. Cette rose fleurie, c'est toi-même,
 ma fille.—R. On m'appelle Rose, cela est vrai.—
 La M. A mes yeux, tu es une fleur précieuse. Je
 dois tous mes soins à cette fleur. Dieu m'en deman-
 dera compte un jour.—R. Oh! vous lui donnez
 tous vos soins. Le ciel vous en récompensera. Moi,
 je ne puis rien vous donner. Je ne suis qu'une
 pauvre enfant.—La M. Par ta docilité tu me fais
 beaucoup de bien. Jamais je ne t'ai trouvé indo-
 cile.—R. Je ne le serai jamais, bonne maman, vous
 le verrez.—La M. Le Ciel te bénira, ma fille; il
 bénit tous les bons enfants.

Վ ա Ր Դ Ո Ն Տ Ի . Մայրիկ, ևս շուտով կու-
 նենամ գեղեցիկ վարդեր:—Մ ա յ Բ Ը . Ինչե՞ց ես

իմանում, աղջիկս: — Վ. Իմ սիրուն վարդի թու-
 վր շատ կոկոններ ունի, որոնք օրէցօր մեծանում
 են: Մի քանիսը սկսում են արդէն քիչ քիչ բա-
 ցուիլ: — Մ. Ո՞ւմ համար ես նշանակում (պահ-
 պանում) առաջի բացուած ծաղիկը: — Վ.
 Իմ սիրելի մօրս կ'ընծայեմ. յոյս ունիմ թէ
 իմ ձեռքիցս ընդունէ նրան: — Քո ձեռքիցը ես
 մեծ ուրախութեամբ կ'ընդունիմ: Բայց ես ու-
 նիմ արդէն մի գեղեցիկ վարդ: — Վ. Ո՞րտեղ
 է, մայրիկ ես դեռ չեմ տեսել այն վարդը: —
 Մ. Ս, յն բացուած վարդը, դու ինքդ ես աղ-
 ջիկս: — Վ. Չշմարիտ է, իմ անունս վարդու-
 հի է: — Մ. Իմ աչքիս դու մի թանկագին ծա-
 ղիկ ես և ես պարտական եմ իմ բոլոր ճիգը
 թափելու այդ ծաղիկի վրայ: Աստուած ինձանից
 հաշիւ պէտք է պահանջէ մէկ օր: — Վ. Ո՞հ, դուք
 ձեր բոլոր ճիգը թափում էք նրա վրայ: Երկինքը
 (Աստուած) ձեզ կը վարձատրէ. իսկ ես, ես
 ոչինչ չեմ կարող տալ ձեզ: Ես մի խեղճ երե-
 խայ եմ: — Մ. Քո հնազանդ լինելովը դու ինձ
 շատ մեծ լաւութիւն ես անում: Ես երբէք քեզ
 անհնազանդ չեմ գտել (տեսել): — Վ. Եւ ոչ եր-
 բէք էլ կը լինիմ, բարի մայր, կը տեսնէք: — Մ.
 Երկինքը (Աստուած) կ'օրհնէ քեզ, աղջիկս, նա
 օրհնում է բոլոր բարի երեխանց:

Exercice oral Բերանայի կրթութիւն

Aie !	Ունեցի՛ր	N'aie pas !	Մի՛ ունենա՛ր
Ayons !	Ունենանք	N'ayons pas !	Չունենանք
Ayez !	Ունեցէ՛ք	N'ayez pas !	Չունենա՛ք
la patience	Համբերու՛ի	la peur	Վախ
le courage	Քաջասրտու՛ի	ma fille	Իմ աղջիկ
la bonté	Բարութիւն	mon enfant	Իմ երեխայ

N'ayez pas peur. Համբերէ՛ (ունեցի՛ր համբերու-
թիւն) աղջիկս, և այլն.

L E P A I N

Հ Ո Յ

La mère. Tu aimes bien le pain, Rose. Avec quoi le fait-on ? Le sais-tu ?—R. Les boulangers font le pain avec de la farine. Ils la pétrissent. Ils mettent la pâte au four pour la cuire.—L a M. Où prennent-ils la farine ?—R. Ils la reçoivent du meunier.—L a M. Comment le meunier fait il la farine ?—R. Il achète le grain pour le moudre à son moulin. Le grain moulu lui donne la farine.—L a M. Pour avoir du grain, ma fille, il faut bien du travail. Il faut d'abord cultiver la terre. Puis il faut l'ensemencer. La moisson ne vient qu'après. Enfin pour dégager le grain des épis, il s'agit encore de battre les ger-

bes en grange.—R. Oh! combien de bras s'occupent à me donner du pain!—L a M. Dans l'oraison dominicale, Rose, nous prions notre Père Céleste de nous donner notre pain quotidien. Ne le devons nous pas tout particulièrement à sa bonté?—R. Sans lui, maman, les cultivateurs n'auraient pas de grain pour semer. Lui seul fait croître nos semences dans les champs. Lui seul les arrose de sa pluie. Lui seul les mûrit en faisant luire son soleil sur elles.—L a M. Où doit donc s'adresser notre première reconnaissance? R. Elle doit s'élever vers le Ciel.

Մ ա յ Ր Ը . Պ ու շ ա տ և ս ս ' ր ու մ հ ա յ ր Վ ա ր ղ ու հ ի , բ ա յ ց գ խ օ ն ք ս թ է ի ն չ ո լ և ն պ ա տ ր ա ս տ ու մ ն ր ա ն : — Հ ա ց թ խ օ ղ ն ե ր ր Ը պ ա տ ր ա ս տ ու մ և ն հ ա յ ր ա լ ի ւ ր ո լ : Ն ր ա ն ք ա լ ի ւ ր ր շ ա ր լ ու մ և ն և խ մ օ ր ր փ ու ը ն և ն ք ց ու մ որ և փ է : — Մ . Ո ր տ և ղ ի ց և ն ա ո ն ու մ ա լ ի ւ ր ր : — Վ . Զ ա ղ ա ց ա ղ ա ն ի ց և ն ս տ ա ն ու մ : — Մ . Զ ա ղ ա ց ա ղ ա ն ր ի ն չ ա փ ս է շ ի ն ու մ ա լ ի ւ ր ր : — Վ . Յ որ և ն ր գ ն ու մ է և ի ր Զ ա ղ ա ց ք ի մ է ջ ա ղ ու մ : Ա ղ ա ծ ց որ և ն ր տ ա լ ի ա է ն ր ա ն ա լ ի ւ ր : — Մ . Յ որ և ն ու ն ն ա ղ ու հ ա մ ա ր , ա ղ չ ի կ ս . շ ա տ ա շ խ ա տ ա ն ք է հ ա լ կ ա ու ր : Պ ' տ ք է ն ա խ հ ո ղ ր մ շ ա կ և լ , յ և տ ց (պ է տ ք է) ց ա ն և լ : Յ ի տ ց զ ա լ ի ա է հ ու ն ձ ք ր : Վ և ր ջ ա ա փ ս ց որ և ն ր հ ա ս կ ր ի ց բ ա ժ ա ն ն լ ու հ ա մ ա ր ' հ ա ր կ ա ու ր է ց որ և ն ի խ ու ր ձ ե ր ր կ ա ս և ա մ բ ա ր ու մ : — Վ . Ա յ ս ո ր ք ա ն ձ և ո ք ի ր և ն բ ա ն ու մ

ինձ հաց տալու համար:—Մ. Տէրունական աղօթքի մէջ, վարդուհի, մենք խնդրում ենք մեր Երկնաւոր Հօրից՝ որ մեր ամենօրուայ հացը տայ մեզին: Մի թէ մենք մասնաւորապէս նրա բարութեանը պարտական չենք (որ հաց ունինք):—Վ. Առանց նրան, մայրիկ, հողագործները սերմ չէին ունենալ ցանելու: Նա է միայն՝ որ մեր սերմերը աճեցնում է դաշակումը: Նա միայն ոռոգում (թռջում) է նրանց, իր անձրևով. նա միայն հասցնում է նրանց փայլեցնելով իր արեգակը նրանց վրայ:—Մ. Ուրեմն ո՞ւմ պէտք է ուղղենք մեր առաջին երախտագիտութիւնը:—Վ. (մեր առաջին երախտագիտութիւնը) պէտք է բարձրանայ դէպի երկինք:

Exercice oral Բերանայի կրթութիւն

Je suis	Ես եմ	J'ai été	Ես եղելում եմ եղի
Tu es	Դու ես	Tu as été	Դու եղելես (եմ)
Il est	Նա է	Il a été	Նա եղելէ
N. sommes	Մենք ենք	N. avons été	Մենք եղելենք
Vous êtes	Դուք էք	V. avez été	Դուք եղելէք
Ils sont	Նրանք են	Ils ont été	Նրանք եղելեն
riche	հարուստ	bon	բարի
pauvre	աղքատ	méchant	չար

gai	ուրախ	fatigué	դադրած
triste	սխուր	malade	հիւանդ
heureux	բաղաւոր	content	բաւական
malheureux	անբաղդ	à l'école	վարժատունը
paresseux	ճոյլ	à l'église	եկեղեցում
appliqué	ջանասէր	à la cam- pagne	զիւղում

Il a été à la campagne. Մենք բաղդաւոր ենք, և այլն:

LES ABEILLES ՄԵՂՈՒՆԵՐԸ

Grégoire. J'aime bien le miel, papa. Comment se fait-il?—Le Père. Il faut le demander aux abeilles.—Gr. A ces petites mouches à raies jaunes? Elles font le miel? Je ne l'aurais jamais cru.—Le P. Tu les as vu souvent voler de fleur en fleur au jardin.—Gr. Pourquoi cela? Que vont-elles faire sur les fleurs?—Le P. Le nectaire des fleurs renferme des sucres bien doux. Les abeilles les sucent pour en composer le miel. Elles vont ensuite le dégorger dans les petites cellules des gâteaux.—Gr. Et ces jolies cellules de sire, les font-elles aussi elles-mêmes?—Le P. Tout est leur ouvrage. Ces petites bêtes s'entendent en merveille pour faire leur ouvrage en commun. Chacune est à sa place. Aucune ne dérange l'autre. Toutes s'aident mutuel-

lement. — Gr. Cela est bien beau, papa. — L e P. Les abeilles, Grégoire, ont une reine un peu plus grosse qu'elles. Cette reine est leur mère. Toutes ont pour elles le plus grand respect. De là l'ordre parfait dans la ruche. — Gr. Tous les enfants ne sont pas aussi soumis à leurs parents. Ils devraient rougir devant ces petites bêtes. Elles leur font la leçon. Pour moi cette leçon ne sera pas perdue.

Գրիգոր. Ես շատ եմ սիրում մեղրը, հայր. ինչպէս է շինվում: — Հ ա յ ը ը. Պէտք է հարցնել մեղուներին: — Գր. Այն փոքրիկ դեղնադոյն ճանճերին: Նրանք են շինում մեղրը: Ես երբէք չէի կարծել այդ բանը: — Հ. Գու շատ անգամ ես տեսել նրանց մէկ ծաղկից միւսը թռուչտելիս պարտէզումը: — Գր. Ի՞նչու համար են թռուչում. ի՞նչ են անում ծաղիկների վրայ: — Հ. Ծաղիկների մէջ պարունակվում են շատ քաղցր հիւթեր: Մեղուները ծծում են այն հիւթերը մեղր շինելու համար: Յետոյ գնում վեր են ածում մեղրի խորիխների փոքրիկ ծակերի մէջ: — Գր. Հապա այն մոմի սիրուն ծակերը, էլի մեղուներն են շինում: — Հ. Բոլորը նրանց շինածն է: Այն փոքրիկ անասունները զարմանալի կերպով իրար հասկանում են, իրանց աշխատանքը միասին անելու համար: Ամէն մէկը իրա տեղին է: Այ մինը միւսին չէ խանգարում: Բոլորը օգնում են մի-

մեանց: — Գր. Ս. յդ շատ գեղեցիկ բան է, հայր: —
 Հ. Մեղունները, Գրիգոր, մի թաղուհի ունին, որ
 իրանցից փոքր ինչ մեծ է: Ս. յս թաղուհին իրանց
 մայրն է: Բոլոր մեղունները շատ յարգում են նրան:
 Էստուր համար մեծ կարգ կանոն կայ փեթակի
 մէջ: Գր. Ամէն երեխաները այդպէս հնազանդ չեն
 իրանց ծնողացը: Նրանք պէտք է կարմրէին այս
 փոքրիկ անասունների առաջ: Մեղունները նրանց
 օրինակ (դաս) են տալի: Ինձ համար այս դասը
 չե կորչիլ:

Exercice oral Բերանացի կրթութիւն

J'étais	Ես էի	J'avais été	Ես եղելէի
Tu étais	Դու էիր	Tu avais été	Դու եղելէիր
Il était	Նա էր	Il avait été	Նա եղելէր
Nous étions	Մենք էինք	N. avions été	Մ. եղելէինք
Vous étiez	Դուք էիք	V. aviez été	Դ. եղելէիք
Ils étaient	Նրանք էին	Ils avaient été	Ն. եղելէին
fort	ուժով	reconnais-	երախտադէտ
faible	տկար	ingrat [sant	ապերախտ
juste	արդար	fidèle	հաւատարիմ
injuste	անիրաւ	infidèle	անհաւատաւ
généreux	առատաձեռն	au marché	բաղար լրիմ

innocent	անմեղ	au café	ղահուստուն
avare	ճշատ	à la maison	տուն

Mon ami était à la maison, Նա տիր էր ի զեր լւայն:

LA CONSCIENCE

Խ Ղ Ճ Մ Տ Ա Ն Ք

Le maître. N'entends-tu pas quelquefois une voix venant du fond de toi-même? Elle t'ordonne toujours de faire le bien. N'est-il pas vrai?—J e a n. Oh! je l'entends souvent cette voix.—L e M. Comment te trouves-tu après lui avoir obéi?—J. Très bien. Je suis aussitôt récompensé de mon obéissance. Je suis tout content de moi même.—L e M. Cette voix intérieure, Jean, c'est la conscience. Elle nous parle en souveraine.—J. Oh! il ne s'agit pas de résister à ses ordres. Je lui ai quelquefois désobéi.—L e M. Etais-tu à ton aise après ta désobéissance?—J. Bien loin de là. J'étais honteux de ma conduite, et je n'osais pas même lever les yeux sur vous.—L e M. Ne te faisait-elle pas des reproches.—J. Des reproches bien amers. Elle y ajoutait des menaces. Je me sentais digne de punition.—L e M. Les reproches de la conscience, Jean, s'appellent des remords.—J. Oh! ces reproches nous mordent au dedans de nous. Ils font bien mal.—L e M. Ils nous mordent pour nous presser de retourner au bien. La conscience, Jean, nous parle au nom du Créa-

teur. Il l'a mise au fond de notre âme pour nous conduire dans la vie.—J. C'est donc nous révolter contre lui que de désobéir aux ordres de la conscience.—Le M. N'as-tu pas peur de lui après tes fautes?—J. Alors je me sens indigne de ses bontés Je n'ose lui parler avant de m'être corrigé. Oh! je ne veux plus lui désobéir.—Le M. Nous ne pouvons être bien, mon enfant, qu'en faisant la volonté de notre Père d'en haut. Il connaît mieux nos intérêts que nous.

Ուսուցիչը . Չ'ես լսում դու երբեմն մի ձայն որ քո սրտիցն է բխում : Նա պատուիրում է քեզ միշտ բարի բան անել, այնպէս չէ :—Յովհնանն է ս . Ո՛հ, ես շատ անգամ եմ լսում այդ ձայնը :—Ուս . Ի՞նչպէս ես զգում քո անձը նրան հնազանդելուց յետոյ :—Յով . Շատ լաւ : Ես խոյն ստանում եմ իմ հնազանդութեան վարձը : Ես ինձանից բոլորովին բաւական եմ լինում :—Ուս . Ս,յդ ներքին ձայնը , Յովհաննէս, խղճեանքն է : Նա մեզ հետ հրամայելով է խօսում :—Յով . Ո՛հ, լաւ բան չէ ընդիմանալ նրա պատուելիքին : Ես երբեմն անհնազանդ եմ գտնուել նրան :—Ուս . Ի՞նչպէս, հանդիստ էիր քո անհնազանդութիւնից յետոյ :—Յով . Ընդհակառակն . ես աւաչում էի իմ վարմունքից (արածից) , եւ չէի համարձակում մինչև անգամ

աչքերս բարձրացնել ձեզ վրայ:—Ուս . Յանդի-
մանութիւններ չէ՞ր անում քեզ:—Յո՛վ . Գառն
յանդիմանութիւնների վրայ սպառնալիքներ էլ
աւելացնում էր: Ես ինձ պատժի արժանի էի ըզ-
գում:—Ուս . Խղճմտանքի յանդիմանութիւն-
ները , Յովհաննէս , անուանվում են խայթոցք:—
Յո՛վ . Ո՛հ , այդ յանդիմանութիւնները կծում
են մեր ներսը և մեծ ցաւ են պատճառում:—
Ուս . Նրանք մեզ կծում են որ շտապէնք դէպ ի
լաւը գնայու: Խղճմտանքը , Յովհաննէս , խօսում
է մեզ հետ Ստեղծողի անունով: Նա է դրել նրան
մեր հոգու մէջ , որ առաջնորդէ մեզ մեր կեան-
քում:—Յո՛վ . Ուրեմն մենք նրա դէմ ենք գը-
լուխ բարձրացնում , խղճմտանքի պատուէրներին
չհնազանդելով:—Ուս . Ձե՛ս վախենում դու նը-
րանից յանցանք անելուց յետոյ:—Յո՛վ . Այն
ժամանակ ես անարժան եմ համարում ինձ նրա
բարերարութիւններին : Ես չեմ համարձակում
խօսիլ նրա հետ : Ո՛հ , էլ չեմ ուզում անհնա-
զանդ զանուիլ նրա դէմ:—Ուս . Մենք միայն
այն ժամանակ մեզ լաւ կը զգանք , տղաս , երբ
մեր երկնաւոր Հօր կամքը կատարենք : Նա մե-
զանից լաւ է իմանում մեր օգուտը :

Exercice oral Բերանացի կրթութիւն

Je serai	Ես կը լինիմ	Je serais	Ես կը լինէի
Tu seras	Դու կը լինիս	Tu serais	Դու կը լինէիր
Il sera	Նա կը լինի	Il serait	Նա կը լինէր
Nous serons	Մ. կը լինինք	N. serions	Մ. կը լինէինք
Vous serez	Դ. կը լինիք	V. seriez	Դ. կը լինէիք
Ils seront	Ն. կը լինին	Ils seraient	Ն. կը լինէին

sage	խելօք	coupable	յանցաւոր
obéissant	հնազանդ	patient	համբերող
attentif	ուշադիր	impatient	անհամբեր
négligent	անհոյ	prudent	խոհեմ
fâché	ներդացած	nombreux	բազմաթիւ
bien aise	ուրախ	tranquille	հանդիսա

Ils seront bien aise de vous voir. Մենք հնազանդ կը լինէինք, և այլն:

LA LETTRE.

Ն Ա Մ Ա Կ

Georges. Quelle heure est-il donc, maintenant, ma sœur?—Suzanne. Il est bientôt une heure.—G. Déjà si tard! J'ai encore une lettre à écrire avant dîner.—S. A qui donc veux-tu écrire?—G. Tu sais bien que papa m'a dit de prévenir notre maître de

français que demain nous ne pourrons pas prendre la leçon.—S. Comment! tu as oublié cela? Écris bien vite; si la lettre n'est pas à la poste avant deux heures, il ne l'aura pas ce soir.—G. Pourrais-tu me prêter une feuille de papier à lettre, ma sœur? S. Volontiers; en voilà une. As-tu des plumes?—G. Je crois que oui. Maintenant laisse-moi tranquille pour un moment.—Voilà qui est fini.—S. Lis moi vite ce que tu as écrit.—G. Ce ne sont que quatre lignes.

Monsieur.

Comme nous faisons demain une partie de campagne, papa vous prie de ne pas venir pour notre leçon de français; mais nous aurons l'honneur de vous attendre mardi prochain à l'heure ordinaire.

Je suis avec respect

votre élève Charles.

Aprésent donne-moi de la cire d'Espagne.—S. En voici.—G. Que je suis étourdi! j'ai oublié de dater ma lettre. Quel quantième avons nous?—S. Attends: c'était lundi le huit, mardi le neuf, mercredi le dix, c'est aujourd'hui le onze. G.—Bien, je te remercie — La lettre est pliée; maintenant, l'adresse:—C'est ça, cachetons notre lettre. Bien, à présent donne—moi ma casquette.—S. La voici.—G. Je vais courir bien vite à la poste, je crains qu'il ne soit déjà trop tard.—S. Il n'est qu'une heure et demie. Ne marche pas trop vite, tu arriveras encore bien à temps.

Գ է որդ . Ժամը քանի՞սն է այժմ , քոյր իմ . —
 Շ ու շ ա ն . Շ ու տ ով մէկը կը լինի : — Գ . Արդէն
 այդպէս ուշ է : Ես դեռ մէկ նամակ պէտք է գրեմ
 ճաշից առաջ : — Շ . Ո՞ւմ կամենում ես գրել : —
 Գ . Ձեռ իմանում որ մեր հայրը ասել էր ինձ թէ
 իմաց անեմ մեր Ֆրանսերէնի ուսուցիչին , որ
 էգուց չենք կարողանալ դաս առնել : — Շ . Ի՞նչ ,
 դու մոռացել էիր : Շ ու տ նիստ գրէ . եթէ ժամը
 երկուսին նամակը թղթատանը չլինի , այս իրիկուն
 չստանալ նրան : — Գ . Կարո՞ղ ես ինձ մի թերթ
 նամակի թուղթ շնորհել , քոյր իմ : — Շ . Շատ
 սիրով . ահա մի թերթ : Գրիչ ունի՞ս : — Գ . Կար-
 ծեմ թէ ունիմ : Այժմ հանդարտ թող ինձ
 մի փոքր ժամանակ : — Ահա վերջացաւ : — Շ . Կար-
 դա՛ ինձ շուտով թէ ի՞նչ ես գրել . — Գ . Գրածս
 միայն չորս տող է :

Պարոն .

Որովհետեւ էգուց գեղ ենք գնում , հայրս
 խնդրում է ձեզանից որ մեր Ֆրանսերէն դասի
 համար չգաք . բայց մենք պատիւ կունենանք
 սպասելու ձեզ գալ երեք շաբթի սովորական ժամին :

Մնամ յարգանքօք

աշակերտ ձեր Գէորդ .

Այժմ , տուր ինձ կնքամոմ : — Շ . Ահա : —

Գ. Ի՛նչպէս խելքս վըաս չէ. ամաթիւը մոռացել եմ գրելու: Ամսի քանի՞սն է:—Շ. Սպասի՛ր. երկուշաբթի ու թն էր, երեքշաբթի իննը չորեքշաբթի տասը, այսօր տասներմէկն է:—Գ. Լաւ է, շնորհակալ եմ քեզ:—Նամակը ծալած է, այժմ հասցէն (պէտք է գրել):—Այդպէս, կնքենք մեր նամակը: Լաւ, այժմ տուր ինձ ի՛մ գլխարկը Շ. Ահա:—Գ. Գնամ շուտ վազեմ նամակատունը. վախենում եմ որ ուշ չըլինի:—Շ. Գեռ ժամը մէկ ու կէս (երկուսի կէս) է: Շտապելով մի՛ գնա, ժամանակին կըհասնես:

Exercice oral Բերանացի կըթուծիւն

Sois!	Եղէ՛ր լէ՛ր	Ne sois pas!	Մի՛ լինի՛ր
Soyons!	Լինի՛նք	Ne soyons pas!	Չլինի՛նք
Soyez!	Եղէ՛ք	Ne soyez pas!	Մի՛ լինի՛ք

poli	քաղաքավարի	fier	հպարտ
impoli	անքաղաքա-	inquiet	անհանգիստ
sincère	անկեղծ [վարի	timide	երկչոտ
les amis	բարեկամներ	les cama-	ընկերներ
		rades	

Amis, ne soyons pas inquiets, կամ ne nous inquiétons pas! Ընկերք, քաղաքավարի եղէ՛ք, և այլն:

ANECDOTES.

ԶՈՒՍՐՃԱԼԻ ԱՆՑՔԵՐ:

I.

T e x t e .

Բնագիր .

Je te donnerai une orange, si tu me dis où est Dieu, dit un jour un maître à son élève qui n'avait que huit ans. L'élève répondit: moi je vous en donnerai deux, si vous dites où il n'est pas.

T r a d u c t i o n .

Թարգմանութիւն .

Ես քեզ մի նարինջ կըտամ, եթէ ինձ ասես թէ ո՛ւր է Աստուած, ասաց մի օր վարժապետին մէկը իր ութը տարեկան աշակերտին: Ես ձեզ երկու հատ կը տամ, պատասխանեց աշակերտը, եթէ դուք ասէք թէ ո՛ր տեղ չէ Աստուած:

V o c a b u l a i r e .

Բառարան .

Je donnerai, ես կըտամ. tu dis, դու կասես.

—donner, տալ.

—dire, ասել.

—donnez, տուէք.

—dites, ասացէք.

te, à toi, քեզ.

où, ո՛ւր, ո՛ր տեղ,

une orange, նարինջ.

est, է.

si, եթէ, թէ որ.	—être, լինել.
Dieu, Աստուած.	—répondre, պատասխանել
un jour, մի օր.	—réponse, իզ., պատաս.
un maître, մի վարժապետ	—me, à moi, ինձ. [խաֆ.
son, իր, իրա.	—de moi, ինձանից.
élève, աշակերտ.	vous, դուք.
qui, որ.	—à vous, ձեզ.
n'avait, չունէր.	—de vous, ձեզանից.
—avoir, ունենալ.	en, նրանից.
ne—que, միայն.	il n'est pas, նա չկայ, չէ.
an, ար., année, իզ., տարի.	il n'y a pas, չկայ.
répondit, պատասխանեց.	partout, ամեն տեղ.

Conversation.

Խօսակցութիւն.

Ո՞վ է խօսողը:
Վարժապետը ի՞նչ է
անում:

Ո՞ւմ բան է ասում:
Աշակերտը քանի՞ տա-
րեկան էր:

Վարժապետը ի՞նչ ա-
սաց աշակերտին:

Ե՞րբ ասաց:
Ի՞նչ խոստացաւ տալ
աշակերտին:

Un maître.

Il dit.

A son élève.

Il n'avait que huit ans.

Je te donnerai une o-
range, si tu me dis où
est Dieu.

Un jour.

Une orange.

Ե՞րբ խոստացաւ տալ:	S'il lui dit où est Dieu.
Աշակերտը պատասխան	Il répondit.
տուաւ թէ չէ:	
Ի՞նչ պատասխան տը-	Moi je vous en donne-
ւաւ վարժապետին:	rai deux, dit-il, si vous
	me dites où il n'est pas.
Ի՞նչ խոստացաւ տալ	Deux oranges.
վարժապետին:	
Ի՞նչե՛հ համար խոստա-	S'il lui dit où Dieu n'
ցաւ տալ:	est pas.

Phrases à traduire.

Թարգմանելու. խօսքեր.

Je vous donnerai une pomme. Donnez-moi du papier, de l'encre et des plumes. Où est vorte règle? Si tu ne dis pas. Si tu ne me dis pas. Si vous me dites. Le maitre dit à son élève. Dites-lui de venir. Quel âge as-tu? (Քանի տարեկան ես.) Quel âge avez-vous, enfants? J'ai douze ans, et mon frère aîné a vingt-trois ans. Quel âge a votre sœur? Elle n'a que onze ans? L'élève ne répondit pas. Voulez-vous me répondre? Répondez à ma question! Avez-vous des oranges? J'en ai. Je n'en ai pas. Je n'en ai qu'une. Dites-moi où sont vos camarades? Ils sont à l'école. Dieu est partout.

II.

T e x t e .

Բ ն ա գ ի ր .

Quelqu'un demandait à Diogène à quelle heure il devait dîner. Le philosophe lui répondit. Si tu es riche, quand tu voudras; si tu est pauvre, quand tu pourras.

T r a d u c t i o n .

Թ ա ր գ մ ա ն ու թ իւ ն .

Մարդուն մէկը հարցրեց Դիոգինէսին թէ ժամը քանիսի՞ն պէտք է ճաշել: Պատասխան տրւաւ փիլիսոփան. եթէ հարուստ ես՝ երբ կամիս, իսկ եթէ աղքատ՝ երբ կարող ես:

V o c a b u l a i r e .

Բ առ ա ր ա ն .

Quelqu'un, մարդունմէկը. —minuit, կէս գիշեր.
 —quelque chose, մի բան. il devait, պէտք էր, պար-
 demandait, հարցնում էր. տական էր.
 demander, հարցնել. —devoir, վայելել, պար-
 —la demande, հարց. dîner, ճաշել. [տական լինել
 Diogène, Դիոգինէս. —le dîner, ճաշ. [տել.
 quel? քանի.
 —souper, իրիկնահաց ու-
 l'heure, իդ., ժամ. le philosophe, փիլիսոփայ,
 —la montre, ժամացոյց. lui, à lui, իրա.
 —la minute, րոպէ. —lui, ինքը.
 —la demie, կէս (ժամ). quand, երբ.
 —le quart, քառորդ. tu voudras, կրկամենաս.
 —midi, կէս օր. —vouloir, կամենալ.

—les trois quarts, երեք tu pourras, կը կարողանաս.
 —moins, պակաս. [քառորդ. pouvoir, կարող լինել.
 ordinairement, սովորա- maintenant, }
 jamais, ոչ երեք. [բար. à présent, } այժմ.

Conversation.

Խօսակցութիւն.

Ո՞վ բան հարցրեց Ղիողինէսին:

Quelqu'un.

Մարդուն մէկը ի՞նչ արաւ

Il demandait.

Ո՞ւմ հարցրեց:

A Diogène.

Ո՞վ էր Ղիողինէս:

Philosophe de la Grèce.

Ի՞նչ հարցրեց Ղիողինէսին:

A quelle heure il devait dîner.

Փիլիսոփան ի՞նչ արաւ:

Il répondit.

Ո՞վ պատասխանեց:

Le philosophe.

Ի՞նչ [սուքերով] պատասխանեց:

Si tu est riche, dit-il, quand tu voudras, si tu es pauvre, quand tu pourras

Հարուստը երբ պէտք է սեղան նստի:

Quand il voudra.

Աղքատը երբ:

Quand il pourra.

Phrases à traduire.

Թարգմանելու [սուքեր]

Quelqu'un m'a dit. Quelqu'un vous avait demandé. Devez-vous à quelqu'un? Il m'a dit quelque chose, A quelle heure dînez-vous? Je dîne ordinairement à une heure. Je ne dîne jamais avant trois heures. Quelle heure est-il à présent. Il n'est que dix heures.

Il est midi. Il est midi et trois-quarts. Il est deux heures moins un quart. Il est cinq heures et cinq minutes. Voulez-vous souper avec moi? Je ne soupe jamais. Es-tu riche? Je ne suis pas riche. Est-il pauvre. Il n'est ni riche, ni pauvre. Pouvez-vous me dire quelle heure il est? Il est minuit.

III.

T e x t e.

Բ ն ա գ ի ը .

Une mère avait deux enfants qu'elle chérissait également. Un jour l'aîné lui dit: Maman, vous m'aimez beaucoup, je le sais; cependant vous ne pouvez m'aimer autant que je vous aime.—Pourquoi penses-tu cela mon fils, lui demanda sa mère?—Par ce que vous avez deux enfants, et moi je n'ai qu'une mère.

T r a d u c t i o n .

Թարգմանութիւն .

Մի մայր երկու զաւակ ունէր որոնց հաւասար կերպով սիրում էր: Մի օր անղրանիկը ասաց մօրը. Մայրիկ, գիտեմ որ դու ինձ շատ ես սիրում, բայց չես կարող այնքան սիրել, որքան ես սիրում եմ:—Ի՞նչի համար այդ բանը մտաբեցդ անց ես կացնում որդեակի, հարցրեց իրան մայրը:—Որովհետեւ դու երկու զաւակ ունիս, իսկ ես մի մայր միայն:

Vocabulaire.

Բ ա ու ա Ր ա ն .

Chérissait, սիրում էր .	sache, գիտցիր, իմացիր .
— chérir, սաստիկ սիրել .	cependant, բայց .
également, հաւասարա-	autant, այնքան . [որքան .
aîne, անդրանիկ . [պէս .	— autant que, այնքան
— cadet, կրտսեր .	pourquoi, ինչի համար .
vous aimez, դուք սիրում	par ce que, որովհետեւ .
aimer, սիրել . [էք .	tu penses, դու մտածումես .
beaucoup, շատ .	— penser, մտածել .
— peu, քիչ .	mon, արօ, ma, իգօ, խմ .
je sais, ես գիտեմ .	ton, արօ, ta, իգօ, քո .
— savoir, իմանալ .	filz, որդի .

Conversation.

Խ օ ս ա կ ց ու լ թ ի ւ ն .

Ո՞վ զաւակներ ունէր:	Une mère.
Մայրը քանի՞ զաւակ ունէր:	Elle avait deux enfants.
Ի՞նչպէս էր սիրում նա իր զաւակներին:	Elle les chérissait éga- lement.
Ո՞վ բան ասաց մօրը:	L'aîné.
Ե՞րբ ասաց:	Un jour.
Ի՞նչ ասաց անդրանիկը իրա մօրը:	Maman, dit-il, vous m' aimez beaucoup, je le sais; cependant vous ne pouvez m'aimer autant que je vous aime.

Ո՞վ չէր կարող անդրա-
նիկ որդու չափ սիրելի:
Մայրն ի՞նչ ասաց:

Որդին ի՞նչ:

Ո՞վ երկու որդի ունի:
Ո՞վ մի մայր ունի:

Phrases à traduire.

La mère.

Mon fils, pourquoi pen-
ses—tu cela ?

Parce que vous avez
deux enfants et moi je
n'ai qu'une mère.

La mère.

Le fils.

Թարգմանելու խօսքեր.

J'ai deux frères et une sœur. Nos parents nous
chérissent également. Où est votre frère aîné. Voici
ma sœur cadette. Savez-vous votre leçon de géo-
graphie ?—Je la sais. Je ne la sais pas très-bien.
Pourquoi ne lui donnez-vous pas son livre ?—
Par ce que je ne l'ai pas. A qui pensez-vous ?
A quoi penses—tu ?—Je pense à ma leçon d'arith-
métique. Mon maître de français m'aime beaucoup.
Vous aime-t-il autant que son fils ? Il n'a pas de
fils. J'ai une mère que j'aime beaucoup. Grégoire
aime autant son père que sa mère. Suzanne pense
à sa poupée (*սիկին*). Je n'ai point d'amis.

IV.

T e x t e .

Բ ն ա գ ի ր .

Au milieu d'une nuit fort obscure, un aveugle marchait dans les rues. Il portait une lanterne à la main et une cruche pleine sur son épaule. Quelqu'un le rencontrant fut surpris de voir que l'aveugle portait une lumière. « Simple que tu es, » lui dit-il, « à quoi te sert cette lumière? La nuit et le jour ne sont-ils pas la même chose pour toi? » — « Je ne porte pas cette lumière pour moi, » lui répondit l'aveugle, « mais pour les étourdis qui te ressemblent, afin qu'ils ne viennent pas se heurter contre moi, et me faire casser ma cruche. »

T r a d u c t i o n .

Թ ա ր գ մ ա ն ու թ ի ւ ն .

Մի սաստիկ մութ գիշերուայ մէջ կուրին մէկը ման էր գալի փողոցներում: Նա ձեռքին բռնած տանում էր մի լապտեր և մի կուժ լեքը ուսի վրայ: Մարդուն մէկը պատահելով նրան, շատ վարմացաւ, տեսնելով որ մի կոյր մարդ ձեռքին լապտեր ունի: « Ա՛յ պարզամիտ, » ասաց նրան, «ի՞նչ բանի է պէտք գալի քեզ այդ լոյսը: Մի՞ թէ գիշեր ու ցերեկը քեզ համար միևնոյն չէ:» — «Ես այս լապտերը ինձ համար չեմ բռնում», պատասխանեց նրան կոյրը, «այլ քեզ նման ցնոր-

աւածների համար, որ չգան չխփուեն ինձ ա-
կուժս չկտորեն»:

Vocabulaire.

Ֆ ա ու ա ր ա ն ք

- Au milieu, մէջ տեղում. une cruche, կուժ.
— le milieu, մէջը, մէջ տեղը. sur, վրայ.
— le commencement, ըս- l'épaule, իգ., ուս.
— la fin, վերջը. [կիրքը. reneontrant, պատահելով.
la nuit, գիշեր. [կուն. — rencontrer, պատահել.
— le soir la soirée, իրի- fut surpris, զարմացաւ.
— bonjour, բարի լոյս. voir, տեսնել.
— bonsoir, բարի իրիկուն. simple, պարզ. պարզամիտ.
— bonne nuit, բարի գիշեր. la lumière, լոյս, ճրագ.
— adieu, մնաք բարով. même, նոյն.
fort, սաստիկ. — moi-même, ես ինքս.
— fort, e, ուժով. la chose, բան.
obscur, e, մութ.
— beau, belle, գեղեցիկ, լաւ. étourdi, e, խելքը վրան չու-
— mauvais, վատ. ressemblent, նմանում են.
un aveugle, կոյր. — ressembler, նմանել.
marchait, ման էր գալի. afin que, որպէս զի.
— marcher, ման գալ. ils viennent, նրանք գալիս
— marchand, e, վաճառա- — venir, գալ. [են.
la rue, փողոց. [կան. — venez, եկէք.
il portait, նա տանում էր. se heurter, խփուել.
— porter, տանել. contre, ընդդէմ, հակառակ
une lanterne, լապտեր. faire, անել, շինել.
ja main, ձեռք. casser, կտորիւ.

Conversation. Խօսակցութիւն.

Ո՞վ էր ման գալի-փո-
ղոցներում:

Կոչը ի՞նչ էր անում:

Ե՞րբ էր ման գալի:

Ի՞նչպէս էր գիշերը:

Ի՞նչ ունէր բռնած

ձեռին կոչը:

Ի՞նչ էր սանում ու-
սի վրայ:

Վի՞քը թէ դատարկ էր
կուժը:

Ո՞վ պատահեցաւ կու-
րին:

Ի՞նչ բանի վրայ զար-
մացաւ կուրին պատա-
հողը:

Ի՞նչ ասաց նա կուրին:

Ո՞ւմ բանի պէտք է
գալի լոյսը:

Ինչի՞ համար պէտք է

Un aveugle.

Il marchait dans les rues

Au milieu de la nuit.

Elle était obscure.

Une lanterne.

Une cruche.

Elle était pleine.

Quelqu'un.

Il fut surpris de voir
que l'aveugle portait une
lumière.

Simple que tu es, lui
dit-il, à quoi te sert cette
lumière? La nuit et le jour
ne sont-ils pas la même
chose pour toi?

A l'aveugle.

Parce que la nuit et le

դաշի:

Ի՞նչ պատասխան տր-
լաւ կոյրը:

Ո՞ւմ համար էր բռն-
նում նա լապտերը:

Ո՞ւմ նման են ցնոր-
սաւծները:

Ի՞նչ պատճառով կոյրը
ցնորսաւծների համար
լապտեր էր բռնում:

Ի՞նչից էր վախենում
կոյրը:

jour sont la même chose
pour lui.

Je ne porte pas cette
lanterne pour moi, ré-
pondit-il, mais pour les
étourdis qui te ressem-
blent.

Pour les étourdis.

A celui qui avit ren-
contré l'aveugle.

Afin qu'ils ne viennent
pas se heurter contre lui.

Il craignait de casser sa
cruche.

Phrases à traduire.

Թարգմանելու խօսքեր.

Nous sommes au milieu du jour, de la nuit. Nous
sommes au commencement de l'année. Bonjour,
monsieur. Bonsoir, madame. Adieu, mon oncle.
Bonne nuit, ma tante. Quel temps (*եղանակ*) fait-il
(*անում է, այսինքն է*)? Il fait beau. Il fait mauvais. Il
fait déjà jour. Il fait encore obscur. Je porte mes
livres à l'école. Tenez cette lanterne à la main. Que
portez-vous sur l'épaule? Une cruche pleine d'eau.

Un verre (բամբակ) plein de vin. Je suis surpris de vous voir à la maison. Qu'il est simple! C'est une simple rencontre. A quoi te sert cette cruche? Que vous êtes étourdis, enfants! Allez (դնացէք) tout droit devant vous. Prenez garde (զգոյշ կացէք) de ne pas vous heurter contre moi. Vous me ferez casser mon verre. Allez par cette rue.

V.

T e x t e .

Բն ա գ ի ը .

Un enfant pleurait et criait dans la grande rue. Qu'avez-vous à pleurer, lui demanda un jeune homme qui passait par là. J'ai perdu une pièce de monnaie, répondit-il, que ma mère m'avait donnée. Allez, lui dit le jeune homme, cette perte n'est pas difficile à réparer; ne pleurez pas, en voilà une autre. — L'enfant reçoit la monnaie; mais après quelques moments, il se met à crier de nouveau. — Qu'avez-vous donc encore à pleurer? — Je pleure, parce que je pense que, si je n'avais pas perdu ma pièce d'argent, à présent j'en aurais deux.

T r a d u c t i o n .

Թ ա ը գ մ ա ն ու թ իւ ն .

Մի երեխայ լաց էր լինում և բղաւում մի՞

փողոցում: Ի՞նչի ես լաց լինում, հարցրեց նրան մի երիտասարդ մարդ, որ այն տեղից էր անց կենում: Ես մի փող եմ կորցրել, պատասխանեց նա, որ մայրս ինձ տուել էր: Լաւ է, ասաց նրան երիտասարդը, դժուար բան չէ այդ կորուստի առաջը առնելու. մի՛ լար, ահա ուրիշ փող: — Երեխան վեր է առնում փողը, բայց մի քանի ընդհանր յետոյ, նորից սկսում է բղաւել: — Ելի ի՞նչի համար ես լաց լինում: — Ես լաց եմ լինում, որովհետեւ միտք եմ անում որ եթէ կորցրած չլինէի իմ արծաթ փողը, այժմ երկու փող կունենայի:

Vocabulaire

Բ ա ո ա ր ա ն .

pleurait, լաց էր լինում.	—aller, գնալ.
—pleurer, լաց լինել.	—va, գնա.
criait, բղաւում էր.	la perte, կորուստ.
—crier, բղաւել. [տարդ.	difficile, դժուար.
un jeune homme, երիտա-	—facile, հեշտ, դիւրին.
j'ai perdu, ես կորցրելեմ.	réparer, ուղղել, նորոգել.
—perdre, կորցնել.	voilà } ահա.
une pièce, կտոր, մասն.	voici }
une pièce de monnaie, փող.	un autre, մի ուրիշ.
avait donnée, տուել էր.	reçoit, ընդունում է. [նալ.
—donner, տալ.	—recevoir, ընդունել, ստա-
allons, գնանք.	de la monnaie, մանր փող.

—de l'argent, *փող*. de nouveau, *նորից*.
 mais, *բայց*. donc, *ուրեմն*.
 après, *յետայ*. [*նի բայէ*]. je pense, *ես մտածում եմ*.
 quelques moments, *մի քան* — penser, *մտածել*.
 il se met à crier, *նա սկսում է բղտել*.

Conversati on. *Խօսակցու թիւն*.

<p><i>Ո՞վ էր լաց լինում:</i> <i>Ի՞նչ էր անում ե- րեխան:</i> <i>Ո՞րտեղ էր լաց լինում:</i> <i>Ո՞վ պատահեց նրան փողոցում:</i> <i>Ի՞նչ հարցրեց նրան ե- ըրտասարդը:</i> <i>Երեխան ի՞նչ պատաս- խան տուաւ:</i> <i>Ի՞նչ էր կորցել երեխան:</i> <i>Երտասարդը ի՞նչ խօս- քերով մխիթարեց նրան:</i> <i>Ի՞նչ տուաւ նրան ե- ըրտասարդը:</i> <i>Փողը ստանալուց յե-</i></p>	<p>Un enfant. Il pleurait et criait. Dans la grande rue. Un jeune homme. Qu'avez-vous à pleurer, lui demanda-t-il ? J'ai perdu, dit il, une pièce de monnaie, que ma mère m'avait donnée. Une pièce de monnaie. Allons, lui dit-il, cette perte n'est pas difficile à réparer; ne pleurez pas, en voilà une autre. Une autre monnaie. Il se mit à crier de</p>
--	---

տոյ երեխան ի՞նչ արաւ :
Ե՞րբ սկսեց բղաւել :

Ի՞նչ պատասխան տը-
ւաւ նա երիտասարդի
զարմացական հարցմանը :

Քանի՞ փող կունենար,
եթէ իր աւագնայ փո-
ղը չկորցնէր :

nouveau.

Après avoir reçu la mon-
naie.

Je pleure, parce que je pen-
se que, si je n'avais pas
perdu ma pièce d'argent,
à présent j'en aurais deux

Il aurait deux pièces
d'argent.

Phrases à traduire.

Թարգմանե՛լու խօսքեր :

Qui est—ce qui crie ? Demandez-lui pourquoi il pleure ? Il a perdu la plume que son camarade lui avait donnée. Je n'ai rien perdu. Il ne m'a rien donné. Avez-vous de la monnaie sur vous ? J'en ai. Je n'en ai pas. J'en aurai à l'instant. Quelle grande perte ! Cette maison n'est pas difficile à réparer. Ma leçon d'aujourd'hui est très facile. Que vous êtes difficile à contenter (բաւականացնել) ! Attendez (սպասեցէք) quelques moments. Je me mets à écrire une lettre à mon père. Mettez vos livres dans l'armoire (պահարան, չկաֆ). Qu'avez-vous sur l'épaule ? Je lui ai donné une pièce d'or. Donne m'en aussi une. Pensez toujours à ce que vous voulez dire.

VI.

T e x t e .

Բ ն ա գ ի ը .

Un paysan apportait un jour une corbeille de poires à son seigneur, qui demeurait dans un château magnifique. Sur l'esalier il trouva deux singes vêtus comme des enfants. Leurs habits étaient très beaux et brodés d'or; ils portaient en outre une épée au côté et un chapeau sur la tête. Ces plaisants animaux se jetèrent sur la corbeille du paysan, qui ôta respectueusement son chapeau et se laissa prendre une grande partie de ses poires. Le seigneur, voyant le panier entamé, dit au paysan: «Pourquoi, n'as-tu pas rempli le panier?»—Monseigneur répondit le bon paysan, il était bien plein, mais messieurs vos fils l'ont vidé à moite. Ils ont trouvé les poires de leur goût, et je n'ai pas eu le courage de les leur refuser.

T r a d u c t i o n ,

Թ ա ր գ մ ա ն ու թ ի լ ն .

Գիւղացուն մէկը բերում էր մէկ օր մի կողով լիքը տանձ իր տիրոջը, որ բնակում էր մի փառաւոր սալատի մէջ: Սանդուղքի վրայ նա տեսաւ երկու կապիկ, որ երեխաների նման հանդնուած էին: Կրանց շորերը շատ գեղեցիկ էին և

ոսկով նաշխած. բաց ի սրանից ամէն մինը մի սուր
ուռէր կողքին և մի գտակ գլխին: Այս ծաղրա-
շարժ կենդանիները թափեցան գեղացու կո-
ղովի վրայ, որնոր յարգանքով պուխը բաց արաւ
և թողեց որ իր տանձերի մեծ մասը վեր առ-
նեն: Տէրը տեսնելով որ կողովը կիսատ է, ասաց
գեղացուն. «Ինչ^օ չես ւքցրել կողովը:— Տէր, պա-
տասխանեց գիւղացին, կողովը բոլորովին լըքն էր,
բայց ձեր պարոն որդիքը կէսը դատարկեցին: Տան-
ձերը նրանց համով երևացին, և ես սիրտ չ'արի
նրանց մերժելու »:

Vocabulaire.

Բ ա ռ ա ր ա ն .

Un paysan, գիւղացի մարդ.	—trouver, գտնել.
—une paysanne, գիւղացի	le singe, կապիկ.
apportait, բերում էր. [կին.	vêtu, հագնուած.
—apporter, բերել.	—le vêtement, հագուստ.
une corbeille	comme, ինչպէս.
un panier	leur, նրանց.
le seigneur, տէր.	l'habit, ար., շոր.
demeurait, բնակումէր.	beau, belle, գեղեցիկ.
—demeurer, բնակել.	brodé, նաշխած.
un château, պալատ. բերդ.	—broder, նաշխել. [էին.
magnifique, հոյակապ.	ils portaient, նրանք կրում
l'escalier, ար., սանդուղք.	—porter, կրել, տանել.
il trouva, նա գտաւ.	une épée, սուր.

le côté, կողք, կողմ.	prendre, վեր առնել.
le chapeau, գլխարկ.	une partie, մաս.
la tête, գլուխ.	voyant, տեսնելով.
plaisant, e, ծիծաղելի.	—voir, տեսնել.
l'animal, կենդանի.	entamé. սկսուած, կէս ա-
se jetèrent, ընկան.	remplir, լքցնել. [րած.
ôta, վերցրեց. [քով.	vider, դատարկել.
—ôter, վեր առնել. [զան-	la moitié կէս.
respectueusement, յար-	le goût, ճաշակ, համ.
—le respect, յարգանք.	le courage, քաջասրտութի.
laissa, թողեց.	refuser, մերժել, չէ ասել.
—laisser, թողնել.	un refus, մերժումն.

Conversation.

Խօսակցութիւն.

Ո՞վ էր բերում տանձ եր տիրոջը :	Un paysan.
Ի՞նչ էր բերում զե- ղացին :	Une corbeille de poires.
Ո՞ւմ էր բերում տանձ :	A son seigneur.
Ե՞րբ էր բերում :	Un jour.
Ո՞րտեղ էր բնակում զիւզացու տէրը :	Dans un château ma- gnifique.
Ո՞ւմ պատահեց զե- ղացին պալատի սան- դուղքի վրայ :	Deux singes.
Ի՞նչպէս հաղնուած	Ils étaient vêtus comme

էին կապիկները :

Ի՞նչպէս էին կապիկների շորերը :

Ի՞նչ ունէր ամէն մինը իր կողքին քաշ արած :

Ի՞նչ ունէին գլխներին ծածկած :

Ի՞նչ տեսակ կենդանիներ են կապիկները :

Ի՞նչ արին կապիկները գեղացուն տեսներով :

Տէրը ի՞նչ ասաց գեղացուն, երբ տանձերի կողովը կիսատած տեսաւ :

Ի՞նչ պատասխան տրւաւ բարի գեղացին :

Ի՞նչպէս էին թուել տանձերը կապիկներին :

Ի՞նչի համար գեղացին թողեց որ կապիկները տանձերը ուտեն :

des enfants.

Ils étaient très beaux et brodés d'or.

Une épée.

Un chapeau.

Ce sont des animaux très plaisants.

Ils se jetèrent sur la corbeille et prirent une grande partie de ses poires.

Il lui demanda pourquoi il n'avait pas rempli le panier.

Monsieur, répondit-il, le panier était bien plein, mais messieurs vos fils l'ont vidé à moitié.

Ils les avaient trouvé de leur goût.

Il n'a pas eu le courage de les leur refuser, croyant que c'étaient les fils de son seigneur.

HISTORIETTES.

ՄԱՆՐ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

LE NID D'OISEAUX. ԹՈՉՈՒՆՆԵՐԻ ԲՈՅՆԸ.

Un enfant avait trouvé ¹ un nid ² avec de petits oiseaux ³. Il en était si joyeux qu'il sautait ⁴ de plaisir. Il courut ⁵ chez sa mère et lui montra ce qu'il avait trouvé. — Que veux-tu faire de ces oiseaux, lui demanda cette dernière ⁶? — Oh! je veux les garder ⁷ et les élever ⁸. — Est-ce que tu crois ⁹ donc que ces oiseaux n'ont pas de mère? Que dirais-tu, si quelqu'un venait aussi te ravir ¹⁰ à ta mère? — L'enfant resta ¹¹ quelques instants tout pensif ¹²; puis ¹³, pour toute réponse, il courut remettre ¹⁴ le nid à l'endroit ¹⁵ où il l'avait pris.

1 Գտնել. 2 բոյն. 3 թռչուն. 4 թռչել. 5 վազել.
6 վերջին. 7 պահպանել. 8 մեծացնել. 9 կարծել.
10 յափշտակել. 11 մնալ. 12 մտածող. 13 յետոյ.
14 կրկին դնել. 15 տեղ.

LE MENSONGE.

ՍՍԽՕՍՈՒԹԻՒՆ.

Une demoiselle ¹ un peu gourmande ² avait mangé ³ une pomme cuite ⁴ que son oncle avait mise sur la commode ⁵. A son retour ⁶, celui-ci ⁷ ne

trouva plus de pomme. — Qu'est devenu ⁸ ma pomme? Est-ce toi, ma nièce ⁹, qui l'as prise? — Moi, mon oncle! je n'y ai pas touché ¹⁰. — Ah! tant ¹¹ mieux ¹²; car j'y avais mis de l'arsenic ¹³ pour faire mourir ¹⁴ les rats ¹⁵. — A ces mots ¹⁶, la jeune fille pâlit ¹⁷; elle est près de perdre ¹⁸ connaissance ¹⁹. — Qu'as-tu donc, ma nièce? — Ah! mon oncle, je suis empoisonnée ²⁰. — C'est donc toi qui as mangé ma pomme?... Eh bien! ma nièce, sois sans inquiétude ²¹ pour cette fois ²²; je voulais seulement ²³ connaître ²⁴ le voleur ²⁵.

1 Աղջիկ, օրիորդ. 2 օրկրամուլ, շատակեր. 3 ուտել. 4 երևել. 5 հանդերձի պահարան. 6 վերադարձ. 7 սա. 8 լինել, պատահել. 9 եզրօր կամ քրոջ աղջիկ. 10 ձեռն առել. 11—12 Ահ, էլի էլ. 13 մկնդիկ. 14 մեռնել. 15 մուկ. 16 խօսք. 17 գունդաթափուել. 18—19 ուշաթափ լինել. 20 թունաւորել. 21 անհանդատութիւն. 22 անպահ. 23 միտքն. 24 իմանալ, ճանաչել. 25 գող:

L'ARTIFICE D'UN
AVEUGLE.

ԿՈՒՐԻՒ ՎԱՐՊԵՏՈՒ-
ԹԻՒՆԸ.

Un aveugle avait cinq cents écus ¹ qu'il cacha ² dans un coin ³ de son jardin ⁴; mais un voisin ⁵ qui s'en aperçut ⁶, les déterra ⁷ et les prit. L'aveugle ne trouvant plus son argent, soupçonna ⁸ celui qui pouvait l'avoir dérobé ⁹. Comment s'y prendre pour le ravoit ¹⁰? Il alla trouver son voisin et lui dit:

«Bonjour, voisin, je viens vous demander un conseil ¹¹. J'avais mille écus, j'en ai déjà caché la moitié dans un lieu ¹² sûr ¹³, pensez-vous qu'il soit prudent ¹⁴ de mettre le reste ¹⁵ au même endroit?» Le voisin le lui conseilla, et se hâta ¹⁶ de rapporter ¹⁷ les cinq cents écus, dans l'espérance ¹⁸ d'en avoir bientôt ¹⁹ mille. Mais l'aveugle ayant retrouvé ²⁰ son argent, s'en saisit ²¹ et appelant ²² son voisin, lui dit: Compère ²³! l'aveugle a vu plus clair ²⁴ que celui qui a deux yeux ²⁵.

1 Ոսկի փող. 2 պահել, ծածկել. 3 անկիւն. 4 պարտէզ. 5 դրացի, հարնան. 6 տեսնել, նկատել. 7 հողի տակից հանել. 8 կասկածել. 9 գողանալ. 10 կըրկին ձեռք բերել. 11 խորհուրդ. 12 տեղ. 13 ապահով. 14 խոսեմ. 15 մնացորդ. 16 շտապել. 17 կըրկին տանել. 18 յոյս. 19 շուտով. 20 կրկին գտնել. 21 վեր առնել. 22 կանչել. 23 կնքահայր (եղբայր) 24 պարզ. 25 աչք :

LE PETIT CHIEN.

ՓՈՔՐԻԿ ՇՈՒՆԸ.

Une demoiselle nommée ¹ Caroline, alla se promener ² un jour sur le bord ³ d'un ruisseau ⁴. Elle y rencontra quelques méchants enfants qui voulaient noyer ⁵ un petit chien; elle eut ⁶ pitié ⁷ de la pauvre bête ⁸, l'acheta et l'emporta ⁹ avec elle au château.

Le petit chien eut bientôt fait ¹⁰ connaissance ¹¹ avec sa nouvelle maîtresse ¹², et ne la quitta ¹³ plus

un instant. Un soir, au moment où elle voulait se coucher ¹⁴, le chien se mit tout à coup ¹⁵ à aboyer ¹⁶. Caroline prit la chandelle ¹⁷, regarda sous le lit ¹⁸, et aperçut un homme d'un aspect ¹⁹ terrible ²⁰, qui y était caché ²¹. C'était un voleur ²².

Caroline appela au secours ²³, et tous les habitants ²⁴ du château accoururent ²⁵ à ses cris. Ils saisirent le brigand ²⁶ et le livrèrent ²⁷ à la justice ²⁸. Il avoua ²⁹ dans son interrogatoire ³⁰, que son intention ³¹ avait été d'assassiner ³² la demoiselle et de piller ³³ le château.

Caroline rendit ³⁴ grâce ³⁵ au Ciel de l'avoir sauvée ³⁶ si heureusement, et dit: «Personne ³⁷ n'aurait cru que le pauvre petit animal auquel j'ai sauvé la vie ³⁸, me la sauverait à son tour ³⁹.

1 Անուանուած, անունով 2 ման գալ. 3 ափ, եղերք. 4 գետակ. 5 խեղդել. 6—7 խզճալ. 8 անասուն. 9 տանել. 10—11 ծանօթանալ. 12 տիրուհի. 13 թողնել. 14 պարկել. 15 յանկարծ. 16 հաշել. 17 ճրագ. 18 անկողին. 19 տեսիլ, կերպարանք. 20 սուկալի. 21 թաք կենալ. 22 գող. 23 օգնութիւն. 24 բնակիչ. 25 վազել. 26 առաղակ. 27 մատնել. 28 դատաստան. 29 խոստովանել. 30 հարցվործ. 31 զտաւորութիւն 32 սպասել. 33 կողոպտել. 34—35 փառք տալ. 36 ազատել. 37 ոչ ոք. 38 կեանք. 39 կարգ:

AMOUR FILIAL.

ՈՐԴԻԱԿԱՆ ՍԵՐ.

Frédéric II, roi de Prusse, sonna 1 un jour, et personne ne vint. Il ouvrit sa porte et trouva son

page ² endormi ³ dans un fauteuil ⁴. Il s'avança ⁵ vers ⁶ lui, et allait ⁷ le réveiller ⁸, lorsqu'il aperçut un bout ⁹ de papier qui sortait de sa poche ¹⁰. Curieux ¹¹ de savoir ce que c'était, il le prit et le lut ¹². C'était une lettre ¹³ de la mère du jeune homme, dans laquelle elle le remerciait ¹⁴ de ce qu'il lui avait envoyé ¹⁵ une partie ¹⁶ de ses gages ¹⁷ pour la soulager ¹⁸ dans sa misère ¹⁹. Elle finissait par lui dire que Dieu le bénirait ²⁰ pour cette bonne conduite ²¹. Le roi, après avoir lu, rentra ²² doucement ²³ dans sa chambre ²⁴, prit un rouleau ²⁵ de pièces d'or et le glissa ²⁶ avec la lettre dans la poche du page. Rentré dans sa chambre, il sonna si fort que le dormeur se réveilla. Tu as bien dormi, lui dit le roi. Le page voulut s'excuser ²⁷. Dans son embarras ²⁸, il mit par hasard ²⁹ la main dans sa poche, et sentit ³⁰ avec étonnement ³¹ le rouleau; il le tire ³², pâlit et regarde le roi en versant ³³ des larmes ³⁴, sans pouvoir prononcer une seule parole ³⁵. Qu'est-ce? demanda le roi, qu'as tu? Ah! Sire! dit le jeune homme, en se précipitant ³⁶ à ses pieds, on veut me perdre; je ne sais d'où vient cet argent que je trouve dans ma poche. — Mon ami, dit Frédéric, Dieu nous envoie souvent le bien pendant que nous dormons. Envoie cet or à ta mère, salue-la de ma part, et dis lui que j'aurai ³⁷ soin ³⁸ d'elle et de toi.

1 Զանդակի խոփել. 2 սպասուսը (Թագաւորական).
 3 քնած. 4 միտ աթուռ, թիկնաթուռ. 5 առաջ զնալ,

մօտենալ. 6 զէպի. 7—8 կամենում էր զարթեցնել.
 9 ծայր. 10 ջեպ. 11 հետաքրքիր. 12 կարդալ. 13
 նամակ. 14 շնորհակալ լինել. 15 ուղարկել. 16 մասն.
 17 սոճիկ. 18 մխիթարել. 19 թշուառութիւն. 20
 օրհնել. 21 վարմունք. 22 ներս մտնել. 23 կամայ.
 24 սենեակ. 25 փաթեթ. 26 սահել, սահեցնել. 27
 արդարանալ, ներդրութիւն լսնդրել. 28 վրդովմունք.
 29 պատահմամբ. 30 զղալ. 31 զարմանք. 32 քա-
 շել. 33 թափել. 34 արտասունք. 35 խօսք. 36 ընկ-
 նել. 37—38 հոգս ունենալ.

LA PATIENCE.

ՀԱՄԲԵՐՈՒԹԻՒՆ.

Abauzit était un philosophe aussi modeste ¹ que
 savant, passant sa vie dans l'étude ² des sciences ³
 et l'exercice de toutes les vertus ⁴. Il avait la ré-
 putation ⁵ de ne s'être jamais mis en colère ⁶. Quel-
 ques personnes s'adressèrent ⁷ à sa servante ⁸ pour
 s'assurer ⁹ s'il méritait ¹⁰ cet éloge ¹¹. Elle répon-
 dit que depuis trente ans qu'elle était à son ser-
 vice ¹² elle ne l'avait jamais vu fâché. On lui pro-
 mit ¹³ un présent ¹⁴ considérable ¹⁵, si elle pouvait
 parvenir ¹⁶ à le mettre ¹⁷ en colère ¹⁸. Elle consen-
 tit ¹⁹ à tenter ²⁰ l'épreuve ²¹, et sachant qu'il aimait à
 être bien couché, elle ne fit pas son lit. Abauzit
 s'en aperçut, et le lendemain ²² matin ²³ lui en fit
 l'observation ²⁴. Elle répondit qu'elle l'avait oublié ²⁵.
 Le soir le lit ne fut encore pas fait: même obser-
 vation le surlendemain ²⁶. Elle y répondit par une

excuse plus mauvaise encore que la première. Enfin, à la troisième fois, il lui dit: «Vous n'avez encore pas fait mon lit; apparemment ²⁷ que vous avez pris votre parti la-dessus ²⁸, et que cela vous paraît ²⁹ trop fatigant ³⁰; mais, après tout, il n'y a pas grand mal: car je commence à m'y habituer ³¹.»

Attendrie ³² par tant de patience et de bonté, la servante lui demanda pardon, et lui avoua l'épreuve à laquelle on avait voulu mettre son caractère ³³.

1 Համեստ. 2 ուսում. 3 դիտութիւն. 4 առաքի-
նութիւն. 5 համբաւ. 6 բարկութիւն. 7 առաջարկել.
8 ազատին. 9 ստոյգը իմանալ. 10 արժանի լինել. 11
դովեստ. 12 ծառայութիւն. 13 խոստանալ. 14 ըն-
ծայ. 15 մեծ, նշանաւոր. 16 հասնել. 17—18 բար-
կացնել. 19 համաձայնել. 20—21 փորձ փորձել.
22—23 երկրորդ առաւօտ. 24 նկատողութիւն. 25
մոռանալ. 26 վրայ երրորդ օրը. 27 ըստ երևութին.
28 այս մասին. 29 թուել. 30 յոգնեցուցիչ. 31 սո-
վորել. 32 գութը շարժել. 33 բնաւորութիւն:

FIN TRAGIQUE D'UN ԱՅՍՆ ՍՍԻԳՈՒ ՅԱՒՍԼԻ
AVARE. ՎԵՐՋԸ.

Un riche financier ¹, avait amassé ² une somme ³ très considérable en se privant ⁴ pendant un grand nombre d'années de toutes les douceurs ⁵ de la vie: méfiant ⁶ comme le sont tous les avares, le moindre ⁷ vent ⁸ le faisait frissonner ⁹; toujours tremblant ¹⁰ pour son cher trésor ¹¹, il s'adressa à un

ouvrier ¹² pour faire construire ¹³ une retraite ¹⁴ souterraine ¹⁵ où il put le bien cacher. Cette retraite devait fermer à secret ¹⁶, au moyen ¹⁷ d'une trape ¹⁸ qu'un ressort ¹⁹ mettrait ²⁰ en mouvement ²¹. L'affaire ²² est conclue ²³, et l'ouvrier, après avoir promis le secret le plus inviolable ²⁴, construit la chambre souterraine sous les yeux du maître. L'avare examine ²⁵ tout avec attention ²⁶; il fait, à plusieurs ²⁷ reprises ²⁸, épreuve de la trape et ferme la précieuse ²⁹ retraite, puis il congédie ³⁰ l'ouvrier après lui avoir payé ³¹ non sans regret ³², la somme. Depuis ce moment chaque jour il allait visiter son cher trésor; il passait des heures entières à contempler ³³ avec délices ³⁴ ses pièces d'or; il les comptait, les rangeait ³⁵ en piles ³⁶ les recomptait ³⁷ encore. Un jour tandis qu'il avait les yeux fixés ³⁸ sur son or, sa chandelle s'éteint: il veut sortir; mais il ne peut plus trouver le secret. Il cherche à soulever ³⁹ la trappe: vains ⁴⁰ efforts ⁴¹, elle reste fermée. Il crie, il implore ⁴² du secours: ses cris ne sont pas entendus. Plusieurs jours se passent, on ne le voit point, on ne sait ce qu'il est devenu, toute sa famille ⁴³ est dans la plus grande inquiétude.

La nouvelle de sa disparition ⁴⁴ se répand ⁴⁵ dans toute la ville ⁴⁶, et parvint aux oreilles de l'ouvrier qui avait construit la chambre souterraine. Celui-ci court chez les magistrats ⁴⁷ et leur communique ⁴⁸ ses doutes ⁴⁹ sur la cause ⁵⁰ de sa disparition. On se transporte ⁵¹ chez l'avare, on ouvre

le caveau ⁵²; ô spectacle ⁵³ affreux ⁵⁴! on voit un homme étendu ⁵⁵ sans vie sur un trésor

1 Սեղանաւոր (զարաֆ). 2 դիզել, ժողովել. 3 գումար. 4 զրկուել. 5 քաղցրութիւն 6 կասկածոտ. 7 ամենափոքր. 8 քափ. 9 սարսել. 10 գողալ. 11 դանձ. 12 գործաւոր. 13 շինել. 14 պահարան. 15 ստորերկրեայ (գետնի տակ). 16 գաղանի. 17—18 կափարիչի ձեռքով. 19 զսպանակ. 20—21 շարժել. 22 գործ, բան. 23 վճուել. 24 հաստատ. անփոփոխ. 25 քննել, զննել. 26 ուշադրութիւն. 27—28 շատ անգամ. շուտ շուտ. 29 թանկագին. 30 արձակել. 31 հատուցանել. 32 ափսոսանք. 33—34 զմայլելովնայել 35 շարել. 36 մէկզմէկու վրայ. 37 կրկին համարել. 38 աչքերը անկած. 39 բարձրացնել. 40—41 դուր ջան. 42 պաղատել. 43 ընտանիք. 44 անյայտ լինելը. 45 տարածուել. 46 քաղաք. 47 դատաւոր. 48 հազորդել. 49 կասկած. 50 պատճառ. 51 տեղափոխուել, գնալ. 52 մառան, 53 տեսարան. 54 սովիւ. 55 սարածուել:

TABLEAU COMPLET DES CONJUGAISONS.

Verbes auxiliaires.

AVOIR.

ՈՒՆԵՆԱԼ.

Temps simples.

Temps composés.

I. Indicatif.

Présent

Passé indéfini

J'ai,
tu as,
il a,
nous avons,
vous avez,
ils ont.

Ես ունիմ,
կային.

J'ai eu,
tu as eu,
il a eu,
nous avons eu,
vous avez eu,
ils ont eu.

Ես ունեցեալեմ,
կային.

Imparfait (descriptif).

Plus-que-parfait.

J'avais,
tu avais,
il avait,
nous avions,
vous aviez,
ils avaient.

Ես ունեցի,
կային.

J'avais eu,
tu avais eu,
il avait eu,
nous avions eu,
vous aviez eu,
ils avaient eu.

Ես ունեցեալ էի,
կային.

Passé défini (narratif).

J'eus,
tu eus,
il eut,
nous eûmes,
ils eûtes,
ils eurent.

Ես ունեցայ, եայլի.

Passé antérieur.

J'eus eu,
tu eus eu,
il eut eu,
nous eûmes eu,
vous eûtes eu,
ils eurent eu.

Ես ունեցած եմ,
եայլի.

Futur simple.

J'aurai,
tu auras,
il aura,
nous aurons,
vous aurez,
ils auront.

Ես կունենամ,
եայլի.

Futur antérieur.

J'aurai eu,
tu auras eu,
il aura eu,
nous aurons eu,
vous aurez eu,
ils auront eu.

Ես ունեցած կլինիմ,
եայլի.

II. Conditionnel.

Présent.

J'aurais,
tu aurais,
il aurait,
nous aurions,
vous auriez,
ils auraient.

Ես կունենայի,
եայլի.

Passé.

J'aurais eu,
tu aurais eu,
il aurait eu,
nous aurions eu,
vous auriez eu,
ils auraient eu.

Ես ունեցած կլինեի,
եայլի.

III. Impératif.

Présent.

Aie !
ayons !
ayez !

Ունեցիր.
ունենանք.
ունեցէք.

IV. Subjonctif.

Présent.

Passé.

(Que) J'aie,
tu aies,
il ait,
nous ayons,
vous ayez,
ils aient.

Որ եւ ունենա՞մ,
կայի՞ն.

(Que) J'aie eu,
tu aies eu,
il ait eu,
nous ayons eu,
vous ayez eu,
ils aient eu.

Որ եւ ունենցա՞ծ լի-
նիս՞, կայի՞ն.

Imparfait.

Plus-que-parfait.

(Que) j'eusse,
tu eusses,
il eût,
nous eussions,
vous eussiez,
ils eussent.

Որ եւ ունենայի՞ն,
կայի՞ն.

(Que) j'eusse eu,
tu eusses eu,
il eût eu,
nous eussions eu,
vous eussiez eu,
ils eussent eu.

Որ եւ ունենցա՞ծ լի-
նիս՞, կայի՞ն.

V. Infinitif.

Présent.

Passe.

Avoir. ունենալ.

Avoir eu. ունեցած լինել.

VI. Participe.

Présent.

Passé composé.

Ayant. ունենալով.

Ayant eu. ունեցած լինելով:

Passé simple.

Eu, eue. ունեցած.

ÊTRE. ԼԻՆԵԼ.

I. Indicatif.

Présent.

Je suis, Ես եմ,
 tu es, Ես ես,
 il est, Ես էմ,
 nous sommes, Ես յալմ,
 vous êtes, Ես յալմեք,
 ils sont. Ես յալմն.

Passé indéfini.

J'ai été, Ես եղեմ,
 tu as été, Ես եղեցի,
 il a été, Ես էլեմ,
 nous avons été, Ես յալեմ,
 vous avez été, Ես յալեմք,
 ils ont été. Ես յալեմն.

Imparfait (descriptif).

J'étais, Ես էի,
 tu étais, Ես էիցի,
 il était, Ես էլի,
 nous étions, Ես յալիմ,
 vous étiez, Ես յալիմեք,
 ils étaient. Ես յալիմն.

Plus-que-parfait.

J'avais été, Ես եղեմ էի,
 tu avais été, Ես եղեցի էի,
 il avait été, Ես էլեմ էի,
 nous avions été, Ես յալեմ էի,
 vous aviez été, Ես յալեմք էի,
 ils avaient été. Ես յալեմն էի.

Passé défini (narratif).

Je fus, Ես եղայմ,
 tu fus, Ես եղայցի,
 il fut, Ես էլայմ,
 nous fûmes, Ես յալայմ,
 vous fûtes, Ես յալայմեք,
 ils furent. Ես յալայմն.

Passé antérieur.

J'eus été, Ես եղայմ էի,
 tu eus été, Ես եղայցի էի,
 il eut été, Ես էլայմ էի,
 nous eûmes été, Ես յալայմ էի,
 vous eûtes été, Ես յալայմք էի,
 ils eurent été. Ես յալայմն էի.

Futur simple.

Je serai,
tu seras,
il sera,
nous serons,
vous serez,
ils seront.

Ես կլինիմ, երբեք.

Futur antérieur.

J'aurai, été,
tu auras été,
il aura été,
nous aurons été
vous aurez été,
ils auront été.

Ես եղած կլինիմ, երբեք.

II. Conditionnel.

Présent.

Je serais,
tu serais,
il serait,
nous serions,
vous seriez.
ils seraient.

Ես կլինիմ, երբեք.

Passé.

J'aurais été,
tu aurais été,
il aurait été,
nous aurions été
vous auriez été,
ils auraient été.

Ես եղած կլինիմ, երբեք.

III. Impératif.

Présent.

Sois ! Եղիմ.
soyons ! Լինիմք.
soyez ! Եղե՛՛ք.

IV. Subjonctif.

Présent.

(Que) je sois,
tu sois,
il soit,
nous soyons,
vous soyez,
ils soient.

Որ ես կլինիմ, երբեք.

Passé.

(Que) j'aie été.
tu aies été,
il ait été,
nous ayons été,
vous ayez été,
ils aient été.

Որ ես եղած կլինիմ, երբեք.

Imparfait.
 (Que) je fusse,
 tu fusses,
 il fût,
 nous fussions,
 vous fussiez,
 ils fussent.

Որ եւ լինէի,
 եսլի.

Plus-que-parfait.
 (Que) j'eusse été,
 tu eusses été,
 il eût été,
 nous eussions été,
 vous eussiez été,
 ils eussent été.

Որ եւ եղած լինէի,
 եսլի.

V. Infinitif.

Présent.
 Être. լինել.

Passé.
 Avoir été. եղած լինել.

VI. Participe.

Présent.
 Étant. լինելով.

Passé composé.
 Ayant été. եղած լինելով.

Passé simple.
 Été. եղած, էլած.

CONJUGAISON DES VERBES RÉGULIERS.

Parl-er. խօսել:

Fin-ir. սւարտել:

I. Indicatif.

Présent.

Je parl-e,
 tu parl-es,
 il parl-e,
 n. parl-ons,
 v. parl-ez,
 ils parl-ent.

Ես խօսում եմ,
 եսլի.

Je fin-is,
 tn fin-is,
 il fin-it,
 n. fin-iss-ons,
 v. fin-iss-ez,
 ils fin-iss-ent.

Ես սւարտում եմ,
 եսլի.

Imparfait (descriptif).

Je parl-ais,	Ես խոսում էի, կային.	Je fin-iss-ais,	Ես աւարտում էի, կային.
tu parl-ais,		tu fin-iss-ais,	
il parl-ait,		il fin-iss-ait,	
n. parl-ions,		n. fin-iss-ions,	
v. parl-iez,		v. fin-iss-iez,	
ils parl-aient.		ils fin-iss-aient.	

Passe défini (narratif).

Je parl-ai,	Ես խոսեցայ, կային.	Je fin-is,	Ես աւարտեցի, կային.
tu parl-as,		tu fin-is,	
il parl-a,		il fin-it,	
n. parl-âmes,		n. fin-îmes,	
v. parl-âtes,		v. fin-îtes,	
ils parl-èrent.		ils fin-irent.	

Passe indéfini.

J'ai parlé, etc. Ես խոսել էմ, կային.	J'ai fini, etc. Ես աւարտել էմ, կային.
--------------------------------------	---------------------------------------

Plus-que-parfait.

J'avais parlé, etc. Ես խոսել էի, կային.	J'avais fini, etc. Ես աւարտել էի, կային.
---	--

Passé antérieur.

J'eus parlé, etc. Ես խոսած էմ, կային.	J'eus fini, etc. Ես աւարտած էմ, կային.
---------------------------------------	--

Futur simple.

Je parl-e-rai,	Ես կըխոսուիմ, կային.	Je fin-i-rai,	Ես կ'աւարտուիմ, կային.
tu parl-e-ras,		tu fin-i-ras,	
il parl-e-ra,		il fin-i-ra,	
n. parl-e-rons		n. fin-i-rons,	
v. parl-e-rez,		v. fin-i-rez,	
ils parl-e-ront.		ils fin-i-ront.	

Futur antérieur.

J'aurai parlé, etc. Ես խօսած J'aurai fini etc. Ես աւար-
կլլինիմ, ևայլն. սած կլլինիմ, ևայլն.

II. Conditionnel.

Présent.

Je parl-e-rai,	Ես	Je fin-i-rai,	Ես կ'աւարակի, ևայլն.
tu parl-e-rai,	կխօսի,	tu fin-i-rai,	
il parl-e-rai,	իխօսի,	il fin-i-rai,	
n. parl-e-rions,	ևայլն.	n. fin-i-rions,	
v. parl-e-riez,	իջայլն.	v. fin-i-riez,	
ils parl-e-raient.		ils fin-i-raient.	

Passé.

J'aurais parlé, etc. Ես խօսած կլլինիմ, ևայլն. J'aurais fini, etc. Ես աւար-
սած կլլինիմ, ևայլն.

III. Impératif.

Parl-e (es)! խօսէ.	Fin-is! Աւարաէ.
parl-ons! խօսենք.	fin-iss-ons! աւարանք.
parl-ez! խօսեցէք.	fin-iss-ez! աւարանցէք.

IV. Subjonctif.

Présent.

(Que) je parl-e,	Որ ես խօսիմ, ևայլն.	(Que) je fin-iss-e,	Որ ես աւարանիմ, ևայլն.
tu parl-es,		tu fin-iss-es,	
il parl-e,		il fin-iss-e,	
n. parl-ions,		n. fin-iss-ions,	
v. parl-iez,		v. fin-iss-iez,	
ils parl-ent.		ils fin-iss-ent.	

Imparfait.

(Que) je parl-a-sse,	Որ ես խոսիկ լայկի.	(Que) je fin-i-sse,	Որ ես աւարտած լայկի.
tu parl-a-sse,		tu fin-i-sse,	
il parl-â-t,		il fin-î-t,	
n. parl-assions,		n. fin-i-ssions.	
v. parl-a-ssiez,		v. fin-i-ssiez,	
ils parl-a-sse.		ils fin-i-sse.	

Passé.

(Que) j'ai parlé. etc.	(Que) j'ai fini etc.
Որ ես խոսած լինիս,	Որ ես աւարտած լինիս

Plus-que-parfait.

(Que) j'eusse parlé. etc.	(Que) j'eusse fini, etc.
Որ ես խոսած լինելի,	Որ ես աւարտած լինելի

V. Infinitif.

Présent.

Parl-er. խօսել.	Fin-ir. Աւարտել.
-----------------	------------------

Passé.

Avoir parlé. խոսած լինել.	Avoir fini. Աւարտած լինել.
---------------------------	----------------------------

VI. Participe.

Présent.

Parl-ant. խօսելով.	Fin-iss-ant. Աւարտելով.
--------------------	-------------------------

Passé simple.

Parl-é խոսած.	Fin-i. Աւարտած.
---------------	-----------------

Passé composé.

Ayant parlé. խոսած լինելով.	Ayant fini. Աւարտած լինելով.
-----------------------------	------------------------------

Rec-ev-oir. Ստանալ. Vend-re. Ծախել.

I. Indicatif.

Présent.

Je reç-ois,	Ես ստանում եմ, կալի.	Je vend-s,	Ես ծախում եմ, կալի.
tu reç-ois,		tu vend-s,	
il reç-oit,		il vend,	
n. rec-ev-ons,		n. vend-ons,	
v. rec-ev-ez,		v. vend-ez,	
ils reç-oi-ent.		ils vend-ent.	

Imparfait (descriptif).

Je rec-ev-ais,	Ես ստանում էի, կալի.	Je vend-ais,	Ես ծախում էի, կալի.
tu rec-ev-ais,		tu vend-ais,	
il rec-ev-ait,		il vend-ait,	
n. rec-ev-ions,		n. vend-ions,	
v. rec-ev-iez,		v. vend-iez,	
ils rec-ev-aient.		ils vend-aient.	

Passé défini (narratif).

Je reç-us,	Ես ստացայ, կալի.	Je vend-is,	Ես ծախեցի, կալի.
tu reç-us,		tu vend-is,	
il reç-ut,		il vend-it,	
n. reç-ûmes,		n. vend-îmes,	
v. reç-ûtes,		v. vend-îtes,	
ils reç-urent.		ils vend-irent.	

Passé indéfini.

J'ai reçu, etc. Ես ստացալի էմ, կալի.
 J'ai vendu, etc. Ես ծախելի էմ, կալի.

Plus-que-parfait.

J'avais reçu, etc. Ես ստացել J'avais vendu, etc. Ես ծա-
կի, կայլն. խել էի, կայլն.

Passé antérieur.

J'eus reçu, etc. Ես ստացած J'eus vendu, etc. Ես ծախած
եմ, կայլն. եմ, կայլն.

Futur simple.

Je rec-ev-rai,	Ես կը ստանամ, կայլն.	Je vend-rai.	Ես կը ծախեմ, կայլն.
tu rec-ev-ras,		tu vend-ras,	
il rec-ev-ra,		il vend-ra,	
n. rec-ev-rons,		n. vend-rons,	
v. rec-ev-rez,		v. vend-rez,	
ils rec-ev-ront.		ils vend-ront.	

Futur antérieur.

J'aurai reçu, etc. Ես ստա- J'aurai vendu, etc. Ես ծա-
ցած կը լինիմ, կայլն. խած կը լինիմ, կայլն.

II. Conditionnel.

Présent.

Je rec-ev-rai,	Ես կը ստանամի, կայլն.	Je vend-rai,	Ես կը ծախեի, կայլն.
tu rec-ev-rai,		tu vend-rai,	
il rec-ev-rait,		il vend-rait,	
n. rec-ev-rions,		n. vend-rions,	
v. rec-ev-riez,		v. vend-riez,	
ils rec-ev-raient.		ils vend-raient.	

Passé.

J'aurais reçu, etc. Ես ստա J'aurais vendu, etc. Ես ծա-
ցած կը լինեի, կայլն. խած կը լինեի, կայլն.

III. Impératif.

Reç-ois!	Ատացիր՞.	Vend-s!	Յախէ՛.
reç-ev-ons!	ստանանք՞.	vend-ons!	ծախենք՞.
reç-ev-ez!	ստացէ՛ք.	vend-ez!	ծախեցէ՛ք.

IV. Subjonctif.

Présent.

(Que) je reç-oiv-e,	Որ եւ ստանամ, կայնի.	(Que) je vend-e,	Որ եւ ծախեմ, կայնի.
tu reç-oiv-es,		tu vend-es,	
il reç-oiv-e,		il vend-e,	
n. reç-ev-ions,		n. vend-ions,	
v. reç-ev-iez,		v. vend-iez,	
ils reç-oiv-ent.		ils vend-ent.	

Imparfait.

(Que) je reç-u-sse,	Որ եւ ստանայի, կայնի.	(Que) je vend-i-sse,	Որ եւ ծախեի, կայնի.
tu reç-u-sses,		tu vend-i-sses,	
il reç-û-t,		il vend-ît,	
n. reç-u-ssions,		n. vend-i-ssions,	
v. reç-u-ssiez,		v. vend-i-ssiez,	
ils reç-u-ssent.		ils vend-i-ssent.	

Passé.

(Que) j'aie reçu, etc.	Որ եւ ստացած լինիմ.	(Que) j'aie vendu, etc.	Որ եւ ծախած լինիմ.
------------------------	---------------------	-------------------------	--------------------

Plus-que-parfait.

(Que) j'eusse reçu, etc.	Որ եւ ստացած լինէի.	(Que) j'eusse vendu, etc.	Որ եւ ծախած լինէի.
--------------------------	---------------------	---------------------------	--------------------

V. Infinitif.

Présent.

Rec-ev-oir. Ստանալ. Vend-re. Մտխել.

Passé.

Avoir reçu. Ստացած
լինել. Avoir vendu. Մտխած
լինել.

VI. Participe :

Présent.

Rec-ev-ant. Ստանալով. Vend-ant. Մտխելով.

Passé simple.

Reç-u. Ստացած. Vend-u. Մտխած.

Passé composé.

Ayant reçu. Ստացած լի-
նելով : Ayant vendu. Մտխած լի-
նելով :

W. H. ...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

2013

1139

« Ազգային գրադարան

NL0058951

